Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

16 ноябрь 1971 йил, сешанба ◆ № 266 (15136). ◆ Баҳоси 2 тийин.

Чорвоқ ГЭСи қурилишининг биринчи кунидан ишлай бошлаган Неъмат Раҳматов коллектив ўртасида ҳурмат-эътибор қозонди. Улуғ Октябрь байрамини меҳнатда юқори кўрсаткичлар билан кутиб олган илғор қурувчи бугунги кунда социалистик мусобақанинг ғолиби сифатида бошқаларга ўрнак бўлаётир. Суратда: Неъмат Раҳматов.

И. Глауберзон фотоси.

МУСОБАҚА ВА МАТБУОТ

«ПРАВДА»

1971 йилнинг охирги ойлари умумхалқ социалистик мусобақасининг янги муваффақиятлари билан нишонланди. Газета ва журналларнинг саҳифалари, телевидение кўрсатувлари ва радио эшиттиришлари [illegible]

КПСС XXIV съезди ўртага қўйган улуғвор иқтисодий ва социал вазифалар [illegible]

КПСС Марказий Комитетининг «Социалистик мусобақани ташкил этишни янада яхшилаш тўғрисида»ги қарорида [illegible]

КПСС Марказий Комитетининг кўрсатмаларини матбуотимизнинг [illegible] ни яққол ва ёрқин кўрсатиб бермоқдалар. Грузияда чиқадиган республика газетаси «Заря Востока» корхоналардан берган бир қанча мароқли материалларида ишчилар коллективининг мусобақани ташкил этишни яхшилаш, чиқарилаётган маҳсулот сифатини ошириш борасидаги жўшқин фикрини илҳом билан тасвирлаб берди. «Московская правда» газетаси резервлардан тўлиқ фойдаланиш учун, ҳар бир иш жойида меҳнат унумдорлигини ошириш учун мусобақалашаётган илғор меҳнатчиларнинг муваффақиятларини моҳирона пропаганда қилмоқда. «Труд», «Социалистический Донбасс», «Советская Белоруссия» газеталарида, айрим телекўрсатувлар ва радио эшиттиришларда ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини ошириш йўллари тўғрисида мазмунли гаплар баён этилмоқда, илғорларнинг ташаббуслари кенг кўламда актив пропаганда қилинмоқда. Ишлаб чиқариш коллективларида ижодий изланиш, техника соҳасидаги консерватизмга, турғунликка муросасизлик муҳитини вужудга келтиришда партия ташкилотларига фаол ёрдам бераётган кўпгина матбуот органларини айтиб ўтиш мумкин.

Бироқ айрим газеталар, журналлар ва нашриётлар, телевидение ва радио эшиттириш комитетлари мусобақа масалаларини шу вақтга қадар юзаки ёритиб келмоқдалар, беш йиллик учун курашнинг асосий йўналишларини танлаб ола билмадилар, экономикамиз ривожининг чуқур жараёнларини яхши ўрганмаётирлар ва умумлаштирмаётирлар.

Халқ хўжалигининг турли тармоқларида меҳнат унумдорлигини оширишнинг комплекс планлари базасида масъулиятли ишлаб чиқариш топшириқларини бажариш учун бошланган ҳаракат тобора кенгайиб бормоқда. Ҳолбуки, Россия Федерацияси, Белоруссия ва Қирғизистоннинг кўпгина область, шаҳар ва район газеталари шу дамга қадар мусобақанинг ана шу янги ва жуда муҳим формаси тўғрисида аслида ҳеч нарса ёзмаётирлар. Омманинг ташаббуси туфайли: «Тўққизинчи беш йиллик — ҳар соҳада тежамкорлик беш йиллиги бўлсин!» деган жанговар шиор ўртага ташланган ҳозирги вақтда айниқса актуал бўлиб қолган иқтисод ва тежамкорлик учун кураш сингари катта аҳамиятга эга бўлган мавзу айрим газеталарда аҳён-аҳёндагина эсга олинмоқда. Кўп газета ва журналларда илғор тажриба тўғрисида анча кечикиб ва фақат ахборот тарзидагина гап юритилмоқда.

Ҳозирги шароитдаги мусобақачинг асосий йўллари айрим марказий ва тармоқ газеталари саҳифаларида ҳам ҳозирча яхши тасвирлаб берилаётгани йўқ. Мусобақа масалалари хусусида «Строительная газета» унчалик чуқур ва изчил мақолалар босаётгани йўқ. «Советская торговля» газетаси шу тармоқ ходимларининг аҳоли эҳтиёжларини яхшироқ қондириш учун масъулият туйғусини оширишда зарур даражада активлик кўрсатмаётир. Баъзи матбуот органлари оммавий истеъмол моллари ишлаб чиқаришни кескин кўпайтириш масаласининг халқ фаровонлигини оширишдаги бениҳоя муҳимлигига етарли баҳо бермаётирлар.

Матбуотимиз социалистик мусобақани ташкил этишнинг ошкоравий, натижаларни таққослаш, тажрибани такрорлашнинг мумкинлиги сингари ленинча принципларига таяниб унинг демократик негизларини муттасил ривожлантириш тўғрисида кўпроқ ғамхўрлик қилиши керак. Жумладан, айрим раҳбарларнинг коллектив фикри билан ҳисоблашмай, камайтирилган планлар тузиб, бош бошқармаларга ва министрликларга юбориш йўлидаги уринишларини қаттиқ танқид қилиш лозим. Хўжалик ичидаги резервлар оммавий равишда қидириб топилаётганлиги, у ёки бу соҳадаги қолоқлик сабабларини, илғорларнинг маррасига етиб олиш йўлларини кенгроқ кўрсатиб бериш лозим.

Совет журналистикасининг социалистик мусобақа қаҳрамонларини, меҳнат зафарларимизнинг ижодкорларини кўрсатиб бериш соҳасида бой анъаналари бор. Матбуотимиз энг яхши кишиларнинг ишлари ва режаларини тасвирлаган вақтда илғор коллективлар фаолиятини, шу жумладан хизмат кўрсатиш соҳасидаги коллективлар фаолиятини ҳам пропаганда қилиши жуда муҳимдир. Корхоналар, колхозлар, районлар, шаҳарлар ва областлар ўртасидаги мусобақа практикасига доимо эътибор бериб туриш керак. Газета ва журналларда, радиода ва зангори экранда коммунистларнинг ишлаб чиқаришдаги авангардлик роли, мусобақага, коммунистик меҳнат ҳаракатига партиявий раҳбарлик тажрибаси тўлиқроқ ёритиб берилиши лозим.

Совет матбуоти сафарбар қилувчи воситаларининг бутун хазинаси, журналистларнинг ва матбуот, радио, телевидение активларининг бутун кучи — КПСС XXIV съезди ўртага қўйган улуғвор вазифаларни амалга ошириш учун бошланган умумхалқ социалистик мусобақасини янада яхшироқ ташкил этиш ишига хизмат қилсин!

13 ноябрдаги бош мақола.

КПСС XXIV СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИ—ҲАЁТГА!

КАСБДОШЛАР МУСОБАҚАСИ

ҚУДРАТЛИ ТЎЛҚИН

Мусобақа тўлқинини жўшқин дарё пўртанасига қиёс этса бўлади. Бу тўлқин ҳар нарсага қодир! Кечаги новаторнинг рекорди бугун бутун коллектив учун одатдаги норма бўлиб қолмоқда. Ташаббускорлик совет ишчиси ёки қурувчиси учун ҳаётий бир нарсага айланди.

Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети, республика Монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрлиги ҳамда қурилиш ва бинокорлик материаллари саноати ишчилари касаба союзи республика комитетининг президиуми ўтган йилнинг шу чоғида ихтисослар бўйича **«энг яхши ишчи-монтажчи»** номини олиш учун конкурс эълон қилган эди. Конкурс—билим, ўқув, тезкорлик ва аъло сифат учун шиорларини ўртага ташлади. Еттита биринчи ва еттита иккинчи мукофот белгиланди. Бу маҳорат конкурсида электр пайвандчилар, монтёрлар, сантехникниклар, изолировкачилар, слесарлар, кран машинистлари ва бошқа шу хил касбдаги бир ярим минг ишчи қатнашди.

Улуғ Октябрь байрами арафасида бинонинг биринчи қаватидан то юқорисигача ўз ихтисоси бўйича қилинадиган барча ишларни тез ва аъло бажарган 14 киши шу конкурсда ғолиб чиқди. Конкурс ғолиблари—кран машинистларига Олмалиқ химия заводида кўпчилик ўртасида мукофотлар ҳадя этилди. Бошқа ихтисосдаги ғолибларга мукофотлар Тошкентда топширилди. Булар кимлар? Олмалиқдаги «Промтехмонтаж» бошқармасининг кран машинисти В. Литвиненко, «Узэлектромонтаж» трестининг Тошкентдаги монтаж бошқармаси электр монтажчиси Ю. Тарабрин, «Узсантехгазмонтаж» трестининг Бухородаги монтаж бошқармаси слесари И. Чучунов, «Средазтепломонтаж» трестининг Тошкентдаги монтаж бошқармаси ишчиси А. Кислинская, Олмалиқдаги «Промтехмонтаж» бошқармасининг электр пайвандчиси А. Ҳалилов ва бошқалар биринчи даражали пул мукофоти ва Фахрий ёрлиққа сазовор бўлдилар.

Ўзбекистон ССР Монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрлигида ихтисос бўйича энг яхши ютуқларга эришган ишчилар ҳар ой охирида рағбатлантирилмоқда. КПСС Марказий Комитетининг «Социалистик мусобақани ташкил этишни янада яхшилаш тўғрисида»ги қарорида худди шу — маҳорат мусобақасига алоҳида эътибор бериш зарурлиги уқдириб ўтилган эди.

Шунингдек, бу қарорда касбдошлар конкурсига ҳам катта эътибор берилган. Республика Монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрлигида касбдошлар конкурслари ўтказиб туриш одат тусига кириб қолган. Яқинда электрлашган ва пневматик асбоб билан ишловчи монтажчилар маҳорати синаб кўрилди.

Бу шундай ташкил этилди: катта бир хонада электрлашган ва пневматик асбоблар қўйилиб ҳамманинг кўзи олдида «чемпионликка даъвогарлар» ўз уқувларини кўрсатдилар. «Чемпионлар» аниқланди. Танишинг, марҳамат: 93-махсус трестнинг Чирчиқдаги монтаж бошқармаси слесари В. Галкин, «Стальмонтаж» трестининг Тошкентдаги 2-бошқармаси ишчиси В. Рибалкинлар биринчиликни эгаллашди. Бу конкурсда 500 дан ортиқ касбдошлар қатнашиб, кўплари мукофотли ўринларни олишди.

Мусобақанинг учинчи тури бошқача эди. Ўзбекистон монтажчилари Белоруссиядаги ҳамкасблари билан беллашишди. КПСС Марказий Комитетининг социалистик мусобақа тўғрисидаги қароридан кейиноқ икки республика қурувчилари шундай аҳдлашишган эди. Ўзаро текшириш бригадалари тузилди. Ўзбекистон монтажчиларининг ўзаро текшириш бригадаси составида 93-махсус трестнинг бошқарувчиси, Октябрь Революцияси ордени кавалери Исмоил Иноятов, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Николай Поливков, министрликнинг меҳнатни ташкил этиш ва иш ҳақи бўлими бошлиғи Фаина Карчагина ва бошқалар бор эди. Бригада Минскдаги қурилиш объектларида, Брестда ва Белоруссиянинг бошқа шаҳарларида қурилиш сифати билан танишди. Бу мусобақада республикамиз монтажчиларининг қўли баланд келди. Ойлик қурилиш-монтаж ишлари планини бажаришда, меҳнат унумдорлиги ва қурилиш-монтаж ишлари таннархи бўйича ўтказилган мусобақада Ўзбекистон монтажчилари ғолиб чиқдилар. Мусобақанинг боришини қурилиш ва бинокорлик материаллари саноати ишчилари касаба союзининг Марказий Комитети ва СССР Монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрлиги кузатиб турди.

КПСС Марказий Комитетининг қароридан кейин қурилиш-монтаж ташкилотларидан ташқари комсомол-ёшлар коллективлари ўртасида, ишчилар сонини оширмасдан туриб қурилиш-монтаж ишлари ҳажмини ошириш, беш кунлик қурилиш-монтаж ишларини уч кунда адо этиш юзасидан қизиқарли мусобақалар ташкил этилди.

Бу борада айниқса «Фергана-сантехгазмонтаж» тресги коллективи намунали ишлар қилаётир. «Ташсантехгазмонтаж» тресги ҳам ўрнак бўлмоқда. Бу мактабларда вентиляция системаларини индустриал метод билан тайёрлаш, газ қувурлари қурилишида илғорлар тажрибаси айниқса қунт билан ўрганилмоқда. Натижада бу борада меҳнат унумдорлиги бир ярим ҳисса ошди, қўл меҳнати икки марта камайди. Бундан ишчининг моддий манфаатдорлиги ошмоқда, унинг ўртача ойлик маоши 1966 йилдаги 127 сўмдан 164 сўмга етди. Кадрлар қўнимсизлиги ҳам кескин камайди. Интизом ва уюшқоқлик кучайди. Министрлик бўйича ўтган ўн ойда планга қўшимча 6 миллион 750 минг сўмлик монтаж ишлари бажарилгани мусобақанинг қудратли тўлқини нималарга қодир эканини кўрсатиб турибди. Бу қудратли тўлқин янги довонлар бўсағасида кенг қулоч ёзиб бормоқда.

Жамол ОДИЛИЙ,
инженер,

Ҳ. ИКРОМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ХОРАЗМ ОБЛАСТЬ
ПАРТИЯ АКТИВИ ЙИҒИЛИШИ

УРГАНЧ (**«Совет Ўзбекистони» мухбири**). Бу ерда Хоразм область партия активининг йиғилиши бўлди. КПСС Марказий Комитетининг социалистик мусобақани ташкил этишни янада яхшилаш тўғрисидаги қарори ва область партия ташкилотининг вазифалари ҳақида область партия комитетининг секретари Р. Жуманиёзов доклад қилди.

Шунингдек колхоз ва совхозларда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш резервларини излаб топиш ва тўла ишга солиш соҳасида Хоразм область партия комитетининг иши ҳақида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг қарори ҳамда уни амалга ошириш тадбирлари муҳокама этилди. Бу масала юзасидан область партия комитетининг секретари Х. Матрасулов доклад қилди.

Партия активи йиғилиши ҳар иккала масала юзасидан тегишли қарорлар қабул қилди.

Ф. ЗОҲИДОВ.

УЛКАН ХИРМОН УЧУН

Республикамиз областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1971 йил 15 ноябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

[Планга нисбатан процент ҳисобида].

Областлар	Бир кунда	Мавсум бошидан	Машинада бир кунда	Машинада мавсум бошидан
СИРДАРЕ	0,26	131,13	0,01	136,12
ХОРАЗМ	0,30	117,46	0,43	93,52
ТОШКЕНТ	0,04	117,40	0,01	104,91
ҚҚ АССР	0,58	114,10	0,63	93,82
САМАРҚАНД	0,23	113,82	0,07	114,55
НАМАНГАН	0,15	113,28	0,10	119,14
АНДИЖОН	0,19	111,55	0,16	108,01
ҚАШҚАДАРЕ	0,19	105,74	0,14	66,52
БУХОРО	0,25	105,04	0,32	108,01
ФАРҒОНА	0,48	104,82	0,30	105,89
СУРХОНДАРЕ	0,10	103,38	0,03	86,17
Республика бўйича:	0,25	112,36	0,18	106,38

Шу жумладан ингичка толали пахта:

БУХОРО бир кунда	1,75	мавсум бошидан	134,54
ҚАШҚАДАРЕ бир кунда	0,62	мавсум бошидан	130,45
СУРХОНДАРЕ бир кунда	0,26	мавсум бошидан	110,99
Республика бўйича: бир кунда	0,54	мавсум бошидан	131,17

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА УЧРАШУВ

Чили Коммунистик партияси Марказий Комитети Сиёсий комиссиясининг аъзолари О. Мильяс билан Х. Кадемарторидан иборат бўлган ва Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 54 йиллиги байрамида қатнашмоқ учун Москвага келган Чили Коммунистик партияси делегацияси билан 13 ноябрда КПСС Марказий Комитетида учрашув бўлиб ўтди.

Учрашувда КПСС томонидан КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари А. П. Кириленко, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари М. А. Суслов ва КПСС Марказий Комитетининг секретари Б. Н. Пономарев қатнашдилар.

Суҳбат чоғида Чили Коммунистик партиясининг делегацияси президент С. Альенде бошчилигидаги ҳукуматнинг Халқ бирлиги коалицияси программасини амалга ошириш борасида қилаётган ишларини, Чили халқининг революцион ўзгаришлар қилиш учун олиб бораётган курашини гапириб берди.

Ўртоқ Л. И. Брежнев КПСС XXIV съезди белгилаб берган коммунистик қурилиш планлари қандай бажарилаётганлиги тўғрисида Чили Коммунистик партияси делегациясига ахборот берди ҳамда КПСС тинчлик ва халқлар хавфсизлигини мустаҳкамлашга, империализмга қарши, миллий мустақилликни мустаҳкамлаш учун курашаётган кишиларни қўллаб-қувватлашга қаратилган изчил сиёсатни бундан буён ҳам ўтказавериши, деб уқтириб ўтди. КПСС Марказий Комитетининг делегацияси Чили Халқ бирлиги ҳукуматини, унинг сиёсатини қизғин қўллаб-қувватлаётганини айтди ҳамда Чили республикасининг миллий мустақиллигини мустаҳкамлашда ва социал тараққиёт соҳасида янги муваффақиятлар тилади.

Самимий ва ўртоқларча вазиятда ўтган учрашув чоғида Совет Иттифоқи Коммунистик партияси билан Чили Коммунистик партияси ўртасидаги алоқаларни кенгайтириш тўғрисида фикрлашиб олинди. Чили Компартиясининг делегацияси Чили Коммунистик партияси ташкил топган куннинг эллик йиллиги байрамида қатнашиш учун КПСС делегациясини юбориш тўғрисидаги таклифномани КПСС Марказий Комитетига топширди. Бу таклиф мамнуният билан қабул қилинди.

Ҳар иккала партиянинг делегациялари СССР билан Чили ўртасида дўстона алоқаларни ва ҳамкорликни янада ривожлантириш кераклигини айтишди.

Суҳбатда КПСС Марказий Ревизия Комиссиясининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети халқаро бўлими мудирининг биринчи ўринбосари Е. И. Кусков ҳозир бўлди.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИ ЧАҚИРИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми **қарор қилади:**

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси саккизинчи чақириқ Олий Советининг иккинчи сессияси 1971 йил 16 декабрда Тошкент шаҳрида чақирилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети муҳокамасига қуйидаги масалалар киритилсин:

1. Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1972 йилги давлат плани тўғрисида.
2. Ўзбекистон ССРнинг 1972 йилги давлат бюджети тўғрисида.
3. Ўзбекистон ССР меҳнат қонунлари кодексининг лойиҳаси тўғрисида.
4. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг фармонларини тасдиқлаш.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Н. МАТЧОНОВ
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Ҳ. ПЎЛАТОВА

1971 йил, 15 ноябрь,
Тошкент шаҳри.

УНВОНЛАР МУБОРАК!

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ ТОШКЕНТ МЕДИЦИНА ИНСТИТУТИ ПРОФЕССОР ВА ЎҚИТУВЧИЛАР СОСТАВИНИНГ БИР ГРУППАСИГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ФАН АРБОБИ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Узоқ йиллик самарали педагогик иши ва медицина фанини ривожлантиришдаги хизматлари учун қуйидагиларга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби» фахрий унвони берилсин:

Амиров Фозил Файзираҳмонович — институт топографик анатомия ва оператив хирургия кафедрасининг мудири, медицина фанлари доктори, профессор.

Ашрапова Муқаддам Ашраповна — институт стоматология факультети умумий хирургия кафедраси мудири, медицина фанлари доктори, профессор.

Содиқов Аброр Содиқович — институт нормал физиология кафедрасининг мудири, медицина фанлари доктори, профессор.

Фёдорова Полина Ивановна — институт стоматология факультети ички касалликлар кафедрасининг мудири, медицина фанлари доктори, профессор.

Худойбердиев Раҳим Эгамбердиевич—институт нормал анатомия кафедрасининг мудири, медицина фанлари доктори профессор.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Н. МАТЧОНОВ.
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Ҳ. ПЎЛАТОВА.

1971 йил, 15 ноябрь.
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ МЕДИЦИНА ИНСТИТУТИНИНГ БИР ГРУППА МЕДИЦИНА ХОДИМЛАРИГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ВРАЧ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Соғлиқни сақлаш муассасаларида кўп йиллик самарали даволаш ишлари ҳамда республика аҳолисининг сиҳат-саломатлигини сақлашдаги хизматлари учун қуйидагиларга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган врач» унвони берилсин:

Абдураҳимов Авдуи Баҳниёзович— институт госпитал терапияси кафедрасининг ассистенти.

Васновская Лариса Иосифовна — институт асаб касалликлари кафедрасининг доценти.

Инякин Валентин Васильевич — республика биринчи клиника касалхонасининг бўлим мудири.

Казакова Капиталина Михайловна — республика биринчи клиника касалхонасининг бўлим мудири.

Каримжонов Ортиқ Каримжонович — институт факультет терапияси кафедрасининг доценти.

Қаюмов Карим Ғофурович — институт хирургик касалликлар кафедрасининг доценти.

Саидаҳмедов Вали Аҳрорович — Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги кадрлар ва ўқув юртлари бошқармасининг бошлиғи.

Ҳамзаева Муаззам Ҳамзаевна — республика биринчи клиника касалхонасининг бўлим мудири.

Шожалилов Шомурот — республика биринчи клиника касалхонасининг врачи.

Йўлдошев Убайдулла Исмоилович — институт ички касалликлар кафедрасининг мудири.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Н. МАТЧОНОВ.
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Ҳ. ПЎЛАТОВА.

1971 йил, 15 ноябрь.
Тошкент шаҳри.

Л. И. БРЕЖНЕВНИНГ СТУДЕНТЛАР БУТУНИТТИФОҚ СЛЕТИДА СЎЗЛАГАН НУТҚИ ЎЗБЕК ТИЛИДА

КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг 1971 йил 19 октябрда студентларнинг Бутуниттифоқ слетида сўзлаган нутқи ўзбек тилида алоҳида китобча қилиб нашр этилди. Китобни Ўзбекистон комсомоли Марказий Комитетининг «Ёш гвардия» нашриёти кўп нусхада босиб чиқарди. (ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Республика соғлиқни сақлаш муассасаларида кўп йиллик ва самарали иши учун Меҳнат Қизил Байроқ орденли Тошкент давлат медицина институти ходимларидан бир группаси Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонига биноан Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотланди.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

КОММУНИСТЛАР АВАНГАРД

Кишиларимизнинг кундалик қайноқ иш фаолияти партия ташкилотларининг оммавий-сиёсий ва ташкилотчилик ишлари тўққизинчи беш йиллик план топшириқларини тўла бажаришга қаратилган. Бу курашнинг олдинги сафларида коммунистлар, ўт юракли ёшлар боряпти. КПСС XXIV съезди қарорларининг бажарилиши коммунистлар ва бошланғич партия ташкилотларининг омма орасида олиб борадиган ташкилотчилик, ғоявий-сиёсий ишларига боғлиқдир.

Бугун биз Тошкент қишлоқ хўжалик машинасозлик заводи коммунистларига сўз берамиз. Корхона коллективи ўзи ишлаб чиқараётган пахта териш машиналари билан Ватанимиздаги барча пахтакор районларда, шунингдек пахтачилик билан шуғулланадиган кўпгина хорижий мамлакатларда ҳам шуҳрат қозонган. Яқинда заводнинг бош конвейеридан юз мингинчи терим агрегати чиқарилди.

Сиз коммунистлар доим олдинда бўлишларингиз керак, деган талабни қандай тушунасиз? Коммунистнинг авангардлиги нималардан иборат? Шахсан сиз ва партия ташкилотингиз съезд қарорларини амалга ошириш учун нима ишларни қиляпсиз?

«Совет Ўзбекистони» мухбири Рафиқ Турсунов ана шу саволлар билан завод коммунистларига мурожаат қилди. Қуйида ана шу суҳбат эътиборингизга ҳавола қилинади...

Эгам МАМАТҚУЛОВ, 2-механика йиғув цехининг токари: Заводимиз коллективи съезд қарорларини амалга оширишнинг энг зарур тадбирларини ишлаб чиқди ва изчил амалга оширмоқда. Масалан, бизнинг участкани олайлик. Корхонада биринчи бўлиб ўн ойлик планни бажарган эдик. Коммунистлар одатдагидай жонкуярлик қилишди. Улар тежамкорлик ҳаракатида ҳам олдинда боришяпти. Корхона бўйича 750 минг сўмлик материалларни тежаш юзасидан олинган мажбуриятни бажаришда цехимиз илғорлик қиляпти.

Аммо мени бошқа бир масала, ҳар бир коммунистнинг ана шу ишга қўшаётган ва қўшадиган ҳиссаси қизиқтиряпти. Биз, коммунистлар цехда оз эмасмиз. Партия ташкилотимизда 42 коммунист бор. Завод бўйича эса 700 киши партия аъзосидир. Менимча, биз ҳозир ҳар бир коммунистнинг бир йиллик ва беш йилликка мўлжаллаб олган шахсий мажбурияти, уни бажариш имконияти ҳақида гаплашиб олсак маъқул бўларди. Шундагина ҳар бир коммунист- [illegible]

Анвар АБДУРАЗЗОҚОВ, шу цехнинг токари: [illegible]

Бурҳон ИДРИСХЎЖАЕВ, 10-прессчи цехининг коммунистик меҳнат бригадаси бошлиғи: [illegible]

Э. МАМАТҚУЛОВ: [illegible] топшириқларимни 1,5 ҳисса ошириб бажараяпман. Биргина 10—608 номерли детални чиқиндилардан ясаётганим учун бир кунда 2 сўм 50 тийинлик металлни тежаб қолаяпман.

Б. ИДРИСХЎЖАЕВ: демак йил охиригача 900 сўмлик металлни тежаб қоласиз? Бу жуда ҳам аниқ мажбурият.

Ўктам ИРИСҚУЛОВ, 10-цех партия ташкилоти секретари: Ҳа, мажбурият чуқур мулоҳаза қилишни талаб этади. Шу сабабли цех партбюроси ҳар бир ишчига беш йилликнинг биринчи йили учун ўзининг шахсий планларини белгилаб олишни таклиф қиларкан, мажбуриятларнинг қандай бажарилаётганини қаттиқ контрол остига олди.

Э. МАМАТҚУЛОВ: КПСС XXIV съездида коммунист меҳнатда ҳам, жамоат ишида ҳам ўқиш ва турмушда ҳам ибрат бўлиши керак, деб алоҳида таъкидланди. Тўққизинчи беш йиллик мобайнида фақат ишлаб чиқаришгина эмас, одамларнинг онги ҳам ўсади. Мен ҳар бир коммунист шу йиллар давомида ўзининг ҳар томонлама чиниқиш режаларини ҳам тузиб чиқиши лозим, деб ҳисоблайман.

Ў. ИРИСҚУЛОВ: бу ерда ҳам аниқлик бўлса. Масалан, «марксизм-ленинизм университетини тугатдаш», «Техникум [illegible]

А. АБДУРАЗЗОҚОВ: [illegible]

Б. ИДРИСХЎЖАЕВ: [illegible]

Ў. ИРИСҚУЛОВ: Асло. Мен ҳар бир коммунист ана шу номга эга бўлиш учун бутун кучини сарфлаши керак деб ҳисоблайман. Ҳозир ҳар бир ишчининг қилаётган меҳнати, олган [illegible] мажбуриятини қай даражада бажараётгани қатъий ҳисобга олиб борилаяпти.

Василий РИЖЕНКОВ, 2-механика йиғув цехи партия ташкилотининг секретари: Агар бу хусусда партия аъзолари тўғрисида гапирадиган бўлсак, бунинг энг яхши формаси коммунист ҳисоботидир.

Фозил СОЛИХЎЖАЕВ, асбобсозлик цехининг мастери: Кўпроқ раҳбар коммунистларнинг, айниқса цех, смена, участка бошлиқлари ва бош мутахассисларнинг ҳисоботларини тинглаб туриш керак. Чунки ишлаб чиқаришнинг муваффақиятли бориши кўп жиҳатдан уларни ўз масъулиятини чуқур сезиб, қандай ишлаётганига боғлиқдир.

Борис КУЗНЕЦОВ, 2-цех созловчиси, завод партия комитетининг аъзоси, мен партия группаларининг ролини ошириш ҳақида тўхталмоқчиман. Баъзи цехларда партия группалари тузилган-у, аммо уларнинг фаолияти назорат қилиб борилмаяпти, тегишли ёрдам берилмаяпти. Масалан, 10-цехда ана шундай аҳвол ҳукм суряпти?

Ў. ИРИСҚУЛОВ: Бизда партия группаларига эътибор камлиги рост. Ишга қабул қилиш ёки ишдан бўшатиш, ишчига мукофот бериш ва уни рағбатлантириш пайтларида партия группаларининг фикри инобатга олинмаяпти. Ҳолбуки, группа-ташкилотчилари участкаларда, станоклар ёнида кишилар билан ёнма-ён ишлашади, уларнинг талаб ва эҳтиёжларини яхши биладилар. Ҳозир заводда партия группалари ташкилотчиларининг семинар ва кенгашлари мунтазам ўтказиб турилибди. Бу яхши албатта. Тажриба алмашиляпти, янги ташаббуслар вужудга келяпти.

Николай АЛЕКСЕЕВ, 2-цех мастери, партия группасининг ташкилотчиси: партия группасининг обрўси бошланғич ташкилотнинг, партия комитетининг обрўсидир. Шу сабабли партия группаларига ғамхўрликни кучайтириш керак. Биз ишчиларга иш шароити яратиб бериш, ишлаб чиқариш эстетикасига эътиборни кучайтиришга қарор қилган эдик. Бироқ бунга бефарқ қаралди. Цехда трактор тўхтайдиган майдонча қуриш масаласи ҳам худди ана шундай сабаблар билан амалга ошмай қолди.

Борис ЕФРЕМОВ, 27-асбобсозлик цехининг йўнувчиси, КПСС XXIV съезди делегати: Демак, қарор қилдинглар-у, қабул қилган қарорингиз бажарилмай қолди? Сизларга ёрдам берилмади, шундайми? Ростини айтсам менга бундай «ташаббуслар» сира ёқмайди. Тил учидаги ташаббус бу. Ҳаракат қани, қарорнинг ижросига эришиш учун кураш қани? Қарор қабул қилиндими, унинг бажарилишига эриш! Бу коммунистнинг бурчи.

А. МАМАТҚУЛОВ. Тўғри гапирдингиз.

Б. ЕФРЕМОВ: Биз партия XXIV съездида коммунистнинг масъулияти масаласига катта эътибор билан қаралганлигини яхши биламиз. Мен съездлар саройида Леонид Ильич Брежневнинг доклади ҳамда съезд делегатларининг сўзларини тинглар эканман, коммунист ҳамма нарсага жавобгар, у ҳамма нарсанинг уддасидан чиқиши керак ва зарур, деган фикрга келдим.

Б. ИДРИСХЎЖАЕВ: Ҳал қилинаётган ва ҳал қилиниши лозим бўлган масалалар бизда кўп. Мана, мисол учун бракка қарши курашни олайлик. Бу иш бизда яхши. Сизларга маълум, цехларда брак маҳсулотлар ишлаб чиқарадиган ишчиларни ўн учинчи маош ва мукофотлардан маҳрум этиш тадбирлари қўлланиляпти. Худди ана шу сабабли брак маҳсулот тайёрлаш озайди. Бу усул бошқа цехларга ҳам ёйиляпти. Аммо мен бошқа бир таклифни ўртага ташлардим. Бракка қарши курашиш усулини фақат бракчиларгагина эмас, балки прогулчиларга ҳам, план ва топшириқларни мунтазам бажармаётган кишиларга ҳам, шунингдек ишчиларга қўпол муомалада бўладиган, уларга ғамхўрлик қилмайдиган баъзи бир раҳбар кадрларга, масалан, айрим цех ва участка бошлиқлари, мастерларга нисбатан ҳам қўлланилса айни муддао бўларди.

Ф. СОЛИХЎЖАЕВ: Биз жуда кўп йиғилишларда ёш ишчиларнинг ишдан бўшаб кетаётгани каби воқеаларнинг тез-тез содир бўлаётгани тўғрисида шикоят қиламиз. Шикоят қиламиз-у, аммо ёшларга ғамхўрлик қилиш тўғрисида тузукроқ ўйламаймиз. Уларнинг қунт қилиб ҳунар эгаллаб олишларига яхши ёрдам беролмаяпмиз. Тўғри, завод парткоми ва дирекцияси ишчилар сафига қабул қилиш кечалари, «Энг илғор участка», «Энг яхши касб эгаси» каби номлар учун мусобақалар ташкил этиб дуруст иш қиляпти. Аммо фақат шулар билан чегараланиб бўлмайдику ахир!

Э. МАМАТҚУЛОВ: Корхонани кенгайтириш пайтида маиший бинолар қурилиши унутиб қўйиляпти. Янги цехлар қурилдими, унинг ёнида ишчиларнинг маданий-сиёсий савиясини ошириш учун тегишли хоналарни ҳам қуриш керак. Ана шунда ишчи учун шароит яратилади.

Ф. СОЛИХЎЖАЕВ: Ҳа, ҳали олдимизда бажарилиши лозим бўлган ишлар жуда кўп. Шулар ҳақида кўпроқ ўйлаш, мулоҳаза қилиш, изланиш керак. Партия биздан ана шуни талаб қилади.

* * *

Тошкент қишлоқ хўжалиги машинасозлиги заводи коммунистларининг бу суҳбатида жуда кўп ва муҳим ҳал қилиниши лозим бўлган масалаларга тўхтаб ўтилди. Партия ташкилотлари жанговарлигини ошириш, кадрлар билан ишлаш, уларга ғамхўрлик қилиш, партия назоратини кучайтириш коммунистлар авангардлигини таъминлаш каби ҳал қилиниши лозим бўлган муҳим ва актуал вазифалар ҳар бир партия ташкилотида ҳам бор.

Редакциямиз барча коммунистлар, партия группалари ташкилотчилари, бошланғич партия ташкилотлари ва партия комитетлари секретарларига юқорида айтилган масалалар ҳақида ўз фикр ва мулоҳазаларини билдиришларини сўрайди. Сиз ҳисобда турган партия ташкилоти КПСС XXIV съезди қарорларини бажариш учун қандай ишлар қилаяпти? Сизда қандай янгиликлар бор? Уз ишингизда рўй бераётган қийинчилик ва камчиликларни бартараф этиш учун нималар қилаяпсиз? Ана шулар ҳақида ёзинг. Сизлардан жавоб кутамиз.

Яхши ният билан кўчат экинг!

ЎЛКАМИЗНИ БОҒЛАРГА БУРКАЙМИЗ

Табиатнинг гўзал манзарасини, яшил ўрмон ва боғлар бағрини севмайдиган инсон топилмаса керак. Шунинг учун ҳам халқимиз ўрмон ва боғларни чин муҳаббат билан «Яшил бойлигимиз» деб аташади.

Яқинда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети «Республика ўрмон хўжалигини янада ривожлантириш тўғрисида»ги мазмундор қарорини эълон қилди. Бу муҳим ҳужжат республикада боғ ва ўрмон хўжалигининг янада катта равнақини белгилаб берди.

Республика ўрмон ходимлари КПСС XXIV съезди қўйган вазифаларни амалга ошира бориб ўлкамизни боғ-роғларга айлантиришга енг шимариб киришдилар. Республика ўрмончиларининг тўққизинчи беш йилликнинг биринчи йилида белгиланган режалари ҳам шуни тасдиқлайди. Улар 10 минг гектар майдонда ёнғоқзор, бодомзор ва пистазор боғлар ва минг гектарга яқин арчазорлар барпо этиш, 9020 гектар тоғ ён бағирларида поғоналаб кўчатлар экиш, 318 минг гектар қумлик ерларни мустаҳкамлаш мақсадида саксовул уруғлари сепиш, колхоз ва совхозларнинг 15 минг гектар суғориладиган ерларида иҳота дарахтзорлари барпо қилиш, 254 миллион туп мева ва манзарали дарахт кўчатлари етиштириш ва бошқа бир қанча ишларни бажаришни ўз зиммаларига олган эдилар. Ўрмончилар бу вазифаларни амалга ошириш йўлида катта жасорат кўрсатиб ишладилар. Олдинга қўйилган мақсадга асосан эришилди. Ҳеч шубҳа йўқки, ўрмон хўжалиги ходимлари бу вазифаларни тўла ва барвақт бажаришга эришадилар.

Республика ўрмон хўжалиги ходимлари ўлкамизни боғ-роғларга айлантиришда шаҳар аҳолисига ва қишлоқ меҳнаткашларига суянган ҳолда иш олиб бормоқдалар. Халқимизнинг ажойиб ҳиммати ва одатлари бор. Ҳар йили куз ва баҳор фаслларида оммавий кўчат экиш ойликлари ўтказиш одат тусига кириб қолди. Республика аҳолиси ўзининг бу ажойиб одатига ҳамиша содиқ қолмоқда. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети яқинда бу ташаббусни маъқуллаб, 1971 йилнинг куз ва 1972 йилнинг баҳор ойларида оммавий кўчат экиш ойликлари ўтказишга қарор қилдилар.

Кўчат экиш ойликлари катта аҳамиятга эга. Бу қисқа муддатда улкан ишларни амалга ошириш мўлжалланган. Жумладан, 1971 йилнинг кузида 18 миллион 570 минг ва 1972 йилнинг баҳорида эса 81 миллион 430 минг туп ҳар хил мевали ва манзарали дарахт кўчатлари ўтказиш кўзда тутилган. Бу ўтган йили ўтказилган кўчатдан салкам 38 миллион туп кўпдир. Ўтган йили кўчат экиш ойликларида республиканинг ўн икки министрлик ва ўнлаб ташкилотларининг минглаб ходимлари иштирок этган бўлса, бу йилги кўчат экиш ойликларида эса деярли ҳамма министрлик ва ташкилотларнинг иштироки кўзда тутилмоқда.

Бу йил кўчат экиш ойлиги айниқса Тошкент шаҳрида оммавий тус олиши мўлжалланмоқда. Республикамиз пойтахтида ҳар йили 2,5—3 миллион туп кўчат экиб келинган бўлса, бу йил 5 миллион туп кўчат экиш планлаштирилган.

Кўчат экиш ойликларида республикамизнинг шаҳарлари ва аҳоли пунктларини, сув омборларининг атрофларини, магистрал йўллар ва каналлар бўйларини кўкаламзорлаштириш, боғлар, токзорлар ва тутзорларни кенгайтириш, меҳнаткашлар дам оладиган зоналарни боғ-роғларга айлантириш, пахта майдонлари атрофида иҳота дарахтзорлари барпо этиш каби хайрли ишлар назарда тутилган. Бу ишларни уюшқоқлик билан амалга ошириш учун бир қатор ташкилий масалаларни ҳал этиш зарур. Кўнгилдагидек натижага эришиш учун аввало кўчат экишда агротехника қоидаларига риоя қилиш лозим бўлади.

Кўчат экиш ойликлари асосан қишлоқ хўжалиги учун янги ўзлаштирилаётган Сирдарё, Қашқадарё, Сурхондарё областлари ва Марказий Фарғонадаги янги ташкил топган колхоз ва совхоз ерларида тез етиладиган дарахт кўчатлари экиб, боғлар ва токзорлар ташкил этиб, ёш хўжаликларнинг бағрини кўкаламзорлаштиришга эришмоғимиз зарур. Биргина 1972 йилнинг баҳорида республика колхоз ва совхозларининг ерларида 2236 гектар боғ, 2147 гектар токзор ва 23,1 миллион туп тут кўчатлари экиб 1681 гектар плантациялар барпо этиш кўзда тутилган.

Бу улкан вазифаларни муваффақиятли амалга ошириш учун Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги, Совхозлар, Коммунал хўжалик, Мелиорация ва сув хўжалиги министрликлари, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ўрмон хўжалиги Давлат комитети, Р. Р. Шредер номли боғдорчилик, узумчилик ва виночилик илмий-текшириш институти питомникларида 110 миллиондан ортиқ ҳар хил мевали ва манзарали дарахт кўчатлари ўстирилиб, экишга тахт қилиб қўйилган. Лекин кўчатни етиштириш билан кўзланган вазифани ҳал этилди, деб бўлмайди. Ҳозирги пайтда кўчат экиш ойлигида қатнашаётган ҳар бир коллективнинг асосий вазифаси кўкаламзорлаштириш тадбирларини уюшқоқлик билан бошлаб юбориш, кўчат экиладиган майдонларни агротехника талаблари асосида сифатли ишлаш, ирригация тармоқларини тахт қилиш, давлат ва хўжалик питомникларидан керакли кўчатларни ўз вақтида олиб келиб экиш тадбирларини ҳал қилишлари керак.

Республикада кўчат ойлиги бошланди. Бу йилги об-ҳаво шароити республикамизни боғ-роғларга буркашимиз учун қулай имкониятлар яратганини кўриб турибмиз. Республика жамоатчилиги, комсомол-пионер ташкилотлари ва барча коллективларнинг бу хайрли ишда кенг қатнашишларини кутамиз. «Яшил патрул» отрядларининг фаолиятлари янада активлашади, деб умид қиламиз. Янги беш йилликнинг биринчи йилида ҳар қачонгидан кўпроқ кўчат экайлик. Жонажон ўлкамиз янада боғ-роғларга буркансин. Яхши ният билан кўчат экинг!

И. ҚУРБОНОВ,
Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ўрмон хўжалиги Давлат комитети раисининг ўринбосари.

ЛЕКТОРЛАР МАКТАБИ

Яқинда Ўзбекистон ССР «Билим» жамияти правлениеси ташаббуси билан лекторлар малакасини ошириш бир йиллик маҳорат мактаби очилди. Унга 50 дан ортиқ лекторлар жалб қилинган.

Мактабда халқаро ҳаёт, қишлоқ хўжалиги, саноат, адабиёт, атеизм, санъат, сиёсий иқтисод каби масалаларда лекция ўқийдиган лекторлар қатнашмоқда. Машғулот давомида улар ўқиётган лекцияларнинг темаси, мазмун ва ғояси кенг муҳокама қилиниб борилади.

Муҳокама қилинган лекция темалари, — дейди мактаб директори С. Пўлатов, — область, шаҳар, район билим жамиятлари ташкилотларига мунтазам юборилаётир. Ўқув программаси бўйича ҳозиргача Б. Ҳасанов: «Ҳозирги пайтда Латин Америкаси; А. Холмирзаев, — «Коммунистик партия ва илмий атеизм» деган темаларда мароқли лекция ўқидилар.

А. РАҲИМОВ.

ДЕПУТАТЛАР ҲАҚИДА ҲИКОЯЛАР

ЭЛСЕВАР

Бир томон кенг дашт. Қуёш тафтидан қип-қизил бўлиб ётибди. Иккинчи томонда ям-яшил ўтлоқ. Унинг этагида Зарафшон ёйилиб оқади. Ўртада етти-саккиз юз уйли қишлоқ. Бу жойни Дўрмон дейишади. Зайнаб шу қишлоқда туғилиб ўсди. У ўқишни битириб, қишлоқда муаллимлик қила бошлади. Ҳалол меҳнат, тинмай изланиш Зайнабга обрў келтирди. Ҳамқишлоқлари уни қишлоқ Советига депутатликка сайладилар. Барча қатори қишлоқни ободонлаштириш, мактабда таълим-тарбия ишларини яхшилаш, янги ерларни ўзлаштириб, экин майдонларини кенгайтиришда иштирок этди.

У ўз сайловчиларининг наказини амалга оширишга эришмагунча кўнгли тўлмайди. Қишлоқда касалхона қурилгунча халқ хизматкори озмунча елиб югурмади. Тегишли маблағ ажратилгач, қурилиш ташкилотларига қатнади. Колхоздан ишчи кучи, транспорт сўради. Ҳозир Дўрмон қишлоғида 80 ўринли шифохона ишлаб турибди.

Меҳнат қилган элда азиз, дейишади. Мана, бир неча йилдан буён Зайнаб Худоёрова Дўрмон Советига раис. Уз вазифасини сидқидилдан бажариб, халқ ҳурматини қозоняпти. У доим меҳнаткашлар билан ҳамнафас, уларнинг қувонч ва ташвишларига шерик. Уларнинг оғирини енгил қилишга интилади. Қишлоқда янги мактаб биноси, болалар боғча-яслиси, сартарошхона, қишлоқ чойхонаси ишга туширилди. Бу ишларни амалга оширишда раиса бош-қош бўлди.

Зайнаб Худоёрова ўзигагина эмас, бошқаларга ҳам талабчан. У ҳар бир депутатнинг кундалик иш фаолиятини эринмай кузатиб боради. Маслаҳат беради ва йўл-йўриқ кўрсатади. Сессия ҳамда президиум йиғилишлари ўз вақтида ўтказилаётир. Уларда муҳим ҳаётий масалалар кўрилмоқда. Бу ишлаб чиқариш ва қишлоқ маданиятини юксалтиришга ижобий таъсир кўрсатмоқда. «Қизил Ўзбекистон» колхози ўтган беш йилликда юксак кўрсаткичларга эришди. Пахта ҳосилдорлиги гектар бошига 12 центнер кўпайди. Чорвачилик, паррандачилик равнақ топди. Хўжаликнинг экин майдонлари янги ерларни ўзлаштириш ҳисобига салкам 200 гектар кенгайди. Колхозчиларнинг реал даромади ошди. Қишлоқ тўла электрлаштирилди, водопровод, телефон тармоқлари кенгайди.

Сайловчилар наказини бажариш депутатларнинг диққат марказида турибди. Колхознинг Нурали Бебутов, Қодир Ҳайдаров ўртоқлар бошлиқ бригада аъзолари дала шийпони қуриб берилишини кўчма яслилар учун кроватчалар етказиб беришларини депутатлардан илтимос қилишган эди. Сайловчиларнинг бу наказлари бажарилди. Иккала бригадада ҳам намунали дала шийпони қурилди. Уни жиҳозлашда ҳам қишлоқ депутатлари яқиндан ёрдам бердилар. Сайловчилар наказлари асосида Зарафшон дарёсига насос ўрнатилиб колхознинг қуйи зонасидан янги ерлар ўзлаштирилди ва сабзавот-полизчилик бригадаси ташкил этилди.

Қишлоқда амалга оширилаётган ҳар бир ишда ишчан депутат, оташқалб аёл Зайнаб Худоёрованинг улуши бор. Оддий қишлоқ аёлининг меҳнати юксак баҳоланди. Яқинда у Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан тақдирланди.

Ўз меҳнати, ғайрат-ташаббуси туфайли эл-юрт ҳурматини қозонган Зайнаб опа ҳамон изланишда. У шу кунларда хотин-қизлар ўртасида юксак турмуш маданияти учун курашни қизитиб юборган. Ташаббускор, элсевар депутатнинг бундан буёнги ишларида муваффақиятлар тилаймиз.

Т. НАЗИРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

АХБОРОТ

ЯНГИЛИКЛАР

Оталар анжумани

Фарғона шаҳридаги 4-ўрта мактабда бўлган учрашув одатдан ташқари бўлди. Спорт зали ўриндиқларида ҳам, президиумдаги ўринларда ҳам нуқул оталар ўтиришди. Мактаб коллективининг ташаббуси билан оталарнинг биринчи конференцияси ана шундай бошланди. Конференцияда бола тарбиясидаги энг актуал масалалар муҳокама қилинди. Доклаадан сўнг ўқувчиларнинг «Отам ҳақидаги ўйларим» мавзусида ёзилган иншолари ўқиб эшиттирилди. Конференцияда ўғил ва қизлари ўзлаштиришда, давоматда алоҳида ўрнак кўрсатаётган ота-оналар ўзларининг бола тарбияси соҳасидаги тажрибалари, мактаб билан алоқалари ҳақида гапириб бердилар. Ота-оналар ана шундай конференцияларни мунтазам ўтказиб туришга қарор қилдилар.

Қишлоқ буюртмалари

Қўқон шаҳридаги «УзНИПИнефть» лойиҳа институти коллективи партиямизнинг қишлоқ меҳнаткашларига самарали ёрдам кўрсатиш ҳақидаги чақириғига амалий жавоб бериб, қишлоқ буюртмаларини тез бажаришмоқда.

Яқинда электр бўлимининг мутахассислари И. Керделимиди, А. Неусипов, И. Ҳакимов ўртоқлар Узбекистон районидаги «Ғаниобод», «Комсомол» ҳамда Киров районидаги Киров номли совхозлар насос станцияларини электр қуввати билан таъминлаш лойиҳаларини ишлаб чиқдилар. Лойиҳалардан фойдаланиш келгуси йилда сув танқислигига барҳам беради, пахтазорларни об-ҳаётга сероб қилиш имконини туғдиради.

Шу кунларда институт инженерлари Ленинград районидаги «Коммунизм», «Комсомол» колхозлари буюртмаларини бажаришмоқда.

Ер ости объекти

Биринчи Қиргули канализация коллектори муддатидан тўрт ой илгари ишга туширилди. Объектнинг узунлиги шохобчалари билан 16 километр. Коллектор Фарғона шаҳрининг шарқий қисмидан бошланиб, Қиргули посёлкасида тугайди.

Коллектор ишга туширилиши билан Фарғона шаҳрининг Қувасой микрорайонида қурилиш ишларини кенг кўламда олиб бориш имконини беради.

Контейнер уйлар

Марғилон шаҳридаги ёғочни қайта ишлаш заводи коллективи тайёр ҳолдаги контейнер типидаги уйларни ишлаб чиқара бошлади. Ҳар бир уйнинг турар-жой майдони 15 квадрат метр.

Ҳозир заводда турар-жой майдони 45 квадрат метрга етадиган қўшалоқ контейнер уйларни кўплаб ишлаб чиқаришга киришилди. Бундай уйларда дам олиш хонаси, ошхона, коридор ва айвонлар бор.

А. ЭШОНОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

А. ЕҚУБОВ,
«Совет Ўзбекистони»нинг жамоатчи мухбири.

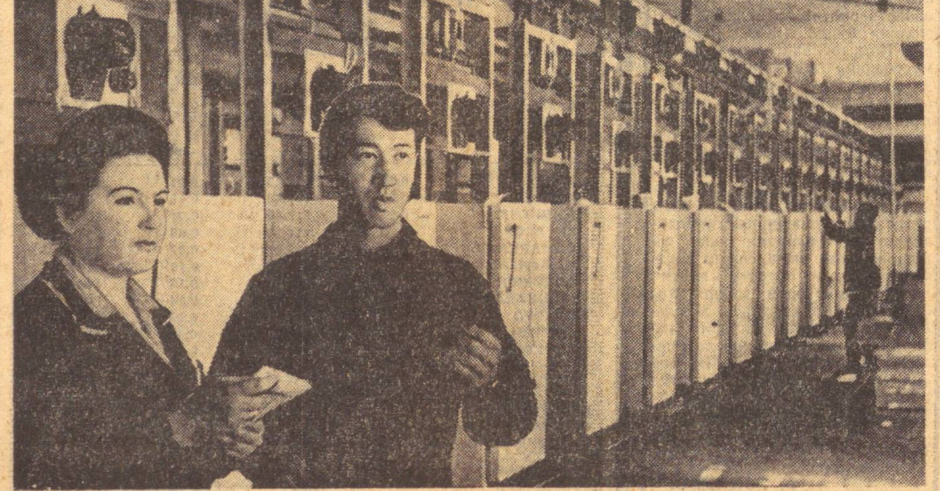

Республикамиз саноат корхоналари коллективлари халқ истеъмоли буюмлари ишлаб чиқаришни ой сайин кўпайтирмоқдалар. Тошкент холодильник заводи илгариги маҳсулотларидан анча такомиллаштирилган «ОАЗИС-2» холодильникларини ишлаб чиқара бошлади. Корхона коллективи ҳар куни шундай холодильникларни 280 тага етказиб тайёрламоқда. Суратда: назоратчи В. Мельникова ва слесарь-механик Х. Авазов контроль-синаш станциясида янги маҳсулотларни синовдан ўтказишмоқда.

И. Глауберзон фотоси.

СОВЕТЛАР МАМЛАКАТИДА

АЭРОФЛОТДА ҚИШКИ МАВСУМ

Аэрофлотнинг ички линияларида 15 ноябрда кузги-қишки мавсум бошланади. Электрон-ҳисоблаш техникаси ёрдамида тузилган янги жадвалга жами 1982 рейс — ўтган йил қишки мавсумга қараганда 124 рейс кўп киритилган.

Янгидан 70 дан ортиқ ҳаво йўли очилди. Тула билан Челябинск, Ижевск билан Киев, Челябинск билан Иваново ва бошқа шаҳарлар ўртасида янги ҳаво йўли очилади. Мавжуд трассаларда, жумладан Москва —Южно-Сахалинск, Иркутск — Тошкент, Киев — Хабаровск, Ленинград — Петропавловск — Камчатский ўртасида самолётлар қатнови кўпайтирилди.

«ТУ-154» самолётида пассажирларни ташиш бошланади. «ТУ-154» самолётлари биринчи бўлиб Москвадан Минеральние води ва Симферополга учади. Москва билан Олмаота ва Москва билан Тошкент ўртасида пассажирлар ташийдиган «ИЛ-62» самолётлари қатнаб туради.

Ҳозирги вақтда мамлакатимизда 3,5 мингдан зиёд шаҳар ва аҳоли пунктлари ўртасида самолётлар қатнаб турибди. Аэрофлот ҳаво йўлининг узунлиги 650 минг километрдан ошди.

ЭЛЕКТР УЗАТИШ ЛИНИЯСИ

«Спецсетьстрой» Москва трестининг 37- механизациялаштирилган колоннаси коллективи Туркманистондаги энг йирик Красноводск — Бекдаш юқори вольтли электр узатиш линияси қурилишини ва монтажини графикдагидан бир ярим ой аввал тамомлади. Янги электр узатиш линияси «Карабогазсульфат» комбинатига энергия етказиб беради.

ЯНГИ КОРХОНА

Советская Гавань шаҳрида тикувчилик фабрикасининг бош корпуси қурилиши бошланди. Янги корхонанинг поток линиялари ҳар йили беш миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаради. Бу Татар бўғози соҳилидаги Тайга посёлкалари аҳолисининг турли хил тикувчилик буюмларига бўлган эҳтиёжини қондира олади. Советская Гавандаги фабрика — Хабаровск ўлкасидаги маҳаллий саноат янги қурилишларидан биридир.

МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ МЕДИЦИНА ИНСТИТУТИ 50 ЁШГА ТЎЛДИ

САЛОМАТЛИК ДОРИЛФУНУНИ

КАТТА ЙЎЛДА

Бизнинг Совет давлатимиз дунёда биринчи бўлиб меҳнат аҳли соғлиғи ҳақида ғамхўрлик қилишни ўз зиммасига олди, барча меҳнаткашлар учун текин ва намунали медицина ёрдами кўрсатиш, уларнинг фарзандларига ўқиш учун тиббиёт мактаблари очишни йўлга қўйди. Доҳий Ленин имзо чеккан Декретга кўра Ўрта Осиёда биринчи дорилфунуннинг очилиши тиббиёт илмининг бундан кейинги тараққиётига кенг имконият яратди.

Тошкент Давлат медицина институти Улуғ Октябрь инқилобининг тўнғич фарзандларидан бири. У жонажон Коммунистик партиямизнинг доно ленинча миллий сиёсати туфайли вужудга келди. Институтимиз алангали ва унутилмас йилларда туғилди. Эллик йил—тарих учун унчалик катта давр эмас. Лекин шу йилларни ўз бошидан ўтказган бунёдкор инсон учун эса унинг ҳар бир йили олтин билан баробар!

Институтимиз ўзининг ярим асрлик тарихи мобайнида кичик ўлка медицина мактабидан йирик олий ўқув юртига айланди. У фақат Ўзбекистон учунгина эмас, балки қардош республикалар учун ҳам малакали врачлар ва илмий педагогик кадрлар етказиб берадиган асосий база бўлиб қолди. Институтимизда тайёргарликдан ўтган илмий ходимлар Тожикистон, Қирғизистон, Туркманистонда, шунингдек, Самарқанд ва Андижонда медик-биологик йўналишдаги илмий тадқиқот муассасаларини ташкил этишда фаол иштирок этмоқдалар.

Ўрта Осиёда илмий тиббиётнинг марказига айланган институтимизда, айниқса, Улуғ Ватан уруши йилларидан кейин тадқиқот ишлари юксалиб кетди. Илмий проблемаларни ишлаб чиқиш умумиттифоқ плани асосида олиб борилди. Марказий илмий тадқиқот клиника ва биофизика лабораторияларининг ташкил этилиши ўқув даргоҳимиз профессор-ўқитувчилари ва врачларининг имкониятларини янада кенгайтириб юборди. Электрон микроскопик, цитофотометрик, биохимик, физиологик ва гистохимик бўлимларнинг очилиши тадқиқот савиясини замонавий даражага кўтариш учун қулай шароит яратди.

Дастлабки илмий тадқиқотларнинг тематикаси аҳоли ўртасида кенг тарқалган турли касалликларни текширишга қаратилган бўлса, ҳозир институтимиз олимлари ўлка паталогиясининг актуал масалалари устида иш олиб боряптилар.

Ўзбекистонда халқ соғлиғини муҳофаза қилиш, етук медик кадрлар тайёрлаш юқори босқичга кўтарилди. Бундай қувончли натижаларни қўлга киритишда институтимиз олимларининг ҳам муносиб ҳиссаси бор. Расмий рақамларга назар ташлагудек бўлсак, ўтмиш билан ҳозирги давр ўртасида осмон билан ерчалик катта фарқ борлигини кўрамиз. Октябрь инқилобига қадар ҳар бир киши соғлиғи учун бир йилга 11 тийин-

Ў. ОРИПОВ,
Тошкент Давлат медицина институтининг ректори,
Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси

дан 14 тийингача пул ажратилган бўлса, 1970 йилнинг ўзида республикамизда киши бошига ажратилган маблағ ўртача 30 сўмни ташкил этди. Революциягача биронта ҳам олий маълумотли врач бўлмаган ўлкада эндиликда биргина Тошкент Давлат медицина институтида ўқитиш йўли билан қариб 20 мингга яқин малакали врач етиштирилди.

Бугунги кунда республикамизда кўплаб шифохоналар, даволаш муассасалари, медицина олий ва ўрта махсус ўқув юртлари ҳамда илмий-тадқиқот институтлари ишлаб турибди. Уларнинг ҳаммаси малакали кадрлар билан таъминланган. Булар орасида институтимизда таҳсил кўрган ёшлар ҳам йўқ эмас. Тиббиёт соҳасида катта ютуқларга Улуғ Октябрь шарофати, доҳий Ленин раҳбарлик қилган жонажон Коммунистик партиянинг кундалик ғамхўрлиги туфайли эришдик. Улуғ рус халқи ва бошқа қардош миллатларнинг биродарларча ёрдами, ўзаро ҳамжиҳатлиги ва дўстлиги ҳар жабҳада бизга ғалаба келтирмоқда.

Институтимизнинг 50 йиллиги совет кишилари КПСС XXIV съездининг тарихий қарорларини амалга ошираётган зарбдор ва жўшқин дамларда ўтяпти. Бугун биз ўқув даргоҳимизнинг мустаҳкам пойдеворини қурган ва илк қалдирғочларни учирма қилган азиз устозларимиз П. П. Ситковский, К. Г. Хрушчов, А. Н. Крюков, Е. М. Шляхтин, И. П. Рождественский, М. А. Захарченко, В. В. Васильевский, Н. Н. Маркелов, В. А. Смирнов, М. В. Мухина, С. Э. Циммерман, С. А. Молчанов, Г. Н. Терехов ва бошқа жуда кўплаб рус олимларининг номини катта ҳурмат ва эҳтиром билан тилга оламиз. Улар доҳий В. И. Лениннинг «Ҳозирги ёшларга тарбия, маълумот ва билим беришнинг бутун иши уларда коммунистик аҳлоқни тарбиялаб ўстиришдан иборат бўлмоғи лозим» деган кўрсатмаларга амал қилиб, маҳаллий миллат ёшларида илмфанга катта қизиқиш уйғотдилар, улар ўз талабаларини меҳр билан тарбияладилар. Эндиликда ўша шогирдларнинг кўпчилиги фаннинг турли йўналишларида илмий тадқиқот ишлари олиб бориб, устозларининг муносиб издошлари бўлиб етишдилар. Бугунги кунда биз элда обрў топган бундай медикларимизнинг Бутуниттифоқ тиббиёт съездларида ва илмий симпозиумларида қатнашаётганлигини кўрамиз. Профессорларимиз Токио, Дрезден, Варшава, Бухарест, София ва жаҳоннинг бошқа шаҳарларида бир неча марта мазмунли илмий докладлар билан чиқдилар.

Ёшларимизга тиббиёт сирларини пухта уқтираётган медикларимиз орасида СССР Медицина фанлари академияси мухбир аъзолари З. Умидова, Ж. Мақсумов, А. Зоҳидов, республика Фанлар академиясининг академиги К. Зуфаров, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзолари Н. Исмоилов, А. Асқаров, етук профессорлардан С. Масумов, А. И. Николаев, А. А. Аковбян, С. Шамсиев, С. Долимов, М. Н. Ханин, Р. Худойбердиев, Х. Юнусова, Х. Зоҳидов, А. Содиқов, А. Хошимов, Ф. Амиров, М. Ашрапова, В. Воҳидов, Н. Мажидов, М. Турсунхўжаева, Ж. Ҳамидов, А. А. Коган, В. Мажидов, О. Маҳмудов, С. Йўлдошева, Р. Нурмуҳамедов, Ғ. Маҳкамов ва бошқа кўплаб олимларимиз республикамиздагина эмас, ҳатто бутун иттифоқ миқёсида ҳам таниқлидир. Профессор ўқитувчиларимиз орасида 25 кишига Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби, 15 кишига эса республикада хизмат кўрсатган врач деган шарафли унвон берилди.

Ўқув даргоҳимизнинг ярим асрлик фаолияти даврида 151 ходим медицина фанлари доктори деган илмий даражага эга бўлди. Шулардан 53 киши маҳаллий миллат вакилларидир. Фан кандидати даражасини олган 813 кишидан 342 олим маҳаллий миллат ёшларидир. Студентлар илмий жамияти ҳам илмий кадрлар тайёрлашда катта роль ўйнамоқда. Бу жамият мунтазам равишда фан анжуманларини ўтказиб туради. Ижодкорларимизнинг илмий ишлари бир неча бор тўплам сифатида нашр қилинганлигини мамнуният билан қайд этиш керак. Ҳозир институтимизда ишлаб турган аксарият профессорлар ҳам аслини олганда бир вақтлар студентлар илмий жамиятнинг фаол аъзолари бўлишган.

Юбилей кунида шуни қувонч билан қайд этишимиз керакки, республика партия, совет ташкилотлари ТошМИнинг юксалиши йўлида тинмай ғамхўрлик қилиб келяптилар. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Советининг Ўзбекистонда медик кадрлар тайёрлаш сифатини янада оширишга, аҳолига даволаш-профилактика хизмати кўрсатишни яхшилаш ва илмий тадқиқот ишларининг сифатини кўтариш мақсадида институтимиз учун янги комплекс қуриш ҳақидаги қарори бу меҳрибончиликнинг ёрқин тимсолидир. Ҳар томонлама қулайликка эга бўлган ўқув корпуслари, лабораториялар, спорт майдончалари 180 гектар майдонни эгаллайди. Яқин йиллар ичида институтимизда ҳозиргидек 7 мингдан зиёд студент эмас, 10 минг талаба таҳсил кўрадиган бўлади.

Институтимизнинг профессор-ўқитувчилари, барча коммунистлари, студент ёшларимиз Партия, ҳукуматимизнинг бу ғамхўрлигига жавобан ҳар қачонгидан ҳам самарали ишлашни, илмий тадқиқот ишлари савиясини кўтариш ва уларни амалиёт билан қўшиб олиб боришни, ўқишда ва жамоат ишларида намуна кўрсатишни қалб аҳди деб тушунадилар.

Индивидуал ва ижтимоий соғлиқ—бу халқ мулки, халқ бойлигидир, чунки у социалистик жамиятнинг ҳаёт фаолиятида ғоят катта аҳамиятга эгадир.

В. И. ЛЕНИН.

Фотомухбиримиз И. Глауберзон юбиляр институтда бўлиб, олий ўқув юртининг таниқли шифокор-олимларидан бир гуруҳини суратга туширди. Улар орасида кекса авлод вакиллари билан биргаликда истеъдодли ёш профессор-олимлар ҳам бор. Суратда: биринчи қаторда (чапдан ўнгга): профессорлар А. Асқаров, Н. Исмоилов, Р. Худойбердиев, Г. Н. Терехов, М. Абдуллахўжаева, Ж. Ҳамидов. Иккинчи қаторда (чапдан ўнгга): доцент А. Оқилов, профессорлардан У. Асқаров, А. М. Харатян, доцент Н. Шомирзаев, профессорлардан К. Баҳодиров, Ҳ. Зоҳидов ва медицина фанлари доктори К. Йўлдошев.

ТОШМИ

Умр айвонига нақш этилган ном,
Саломатлик ҳаққи кўтарилган жом,
Бир меҳри минг шеърга етарли илҳом,
Саҳовати улуғ, бағри қуёшми —
ТошМИ.

Зирапча кирса ҳам увоқдай жоним,
Жонкашлиги учун гувоҳдай жоним,
Дардимни олгувчи азиз луқмоним,
Устимда чимрилган кўз ила қошми —
ТошМИ.

Асрлардай узоқ илмининг уфқи,
Юксакларга ўрлар чўққима-чўққи,
Дунёларга татир «Ал-қонун» юки,
Ҳикматлари ўлмас қадимги Шошми —
ТошМИ.

Улат йўқ, вабо йўқ, қора чечак йўқ,
Ҳаёт гулшанида битта печак йўқ,
Ҳар онимиз баҳор файзига тўлиқ,
Инсонлар ишқида қоябардошми —
ТошМИ.

Кўнгилга шеър тошиб келар сафма-саф,
Тўйчи жиғасига инжулар қадаб,
Оқ саҳар завқини ўзига атаб,
Деймачки, қуёшга кўтариб бошни —
ТошМИ.

Султон АКБАРИЙ.

ИНСТИТУТНИНГ ЭРТАСИ...

ТошМИнинг Тошкент область Калинин районидаги Калинин номли колхоз территориясига кўчиб ўтишига унчалик узоқ эмас. Институт ўқув корпуслари, ҳиёбон ва сайргоҳлари, спорт майдончалари 180 гектар майдонни эгаллайди.

Олти қаватли корпус билан ёнма-ён ТошМИнинг барча ихтисослаштирилган терапия, хирургия, болалар, тери-таносил, акушер, асаб касалликлари, радиология ва бошқа клиникалари жойлашади.

Бош ўқув корпуси тўғри марказий ҳиёбонга олиб чиқади. Унинг меъморчилиги ўзига хос жозибага эга бўлади.

Ёшлар ётоқхонаси бамисоли очиб қўйилган китобни эслатади. У шундай кўринишда қурилади. Корпуснинг ўрта қисмига буфетлар, ўқиш заллари, машғулот ўтказиш хоналари жойлашади.

Институтнинг янги комплексига шу йил биринчи сентябрда пойдевор қўйилди.

ФАКТ ВА РАҚАМЛАР

◆ **1919 йил август ойида Тошкентда олий медицина мактаби ташкил этилди. 1920 йилда эса мазкур мактаб Ленин Декрети билан тузилган Туркистон Давлат университетининг тиббиёт факультетига қўшилди.**

◆ **1920 йил 5 майда Туркистон Республикаси Халқ Комиссарлигининг қарорига кўра, собиқ кадет корпусининг биноси ва шу ерда жойлашган Полторацкий номли касалхона университет клиникасига мослаштирилди ва медицина факультети ихтиёрига топширилди.**

◆ **1921 йилда медицина факультетини 20 киши битириб чиқди.**

◆ **1931 йилда ҳукумат қарори билан медицина факультети мустақил Урта Осиё медицина институтига айлантирилди. 1935 йилда у Тошкент Давлат медицина институти деб аталди.**

ҲАЁТБАХШ ДАРГОҲ

Йилнома сатрлари

Алангали ва унутилмас йилларда туғилиб, камол топган Тошкент Давлат медицина институти бугун ўзининг 50 йиллик юбилейини нишонлаяпти. Олтин кузда олтин тўй ўтказиш жуда ярашади! Бугун яқин-йироқдан келган дўст-биродарлар, таниш-билишлар жамулжам.

Н. К. Крупская айтганидек, «ҳозирги вақтда мамлакатимизда олиб борилаётган ҳамма ишларда Ильичнинг роли қанчалик катта эканлигини биламиз. У кўп ва жуда кўп йилларга мустаҳкам кучқувват бахш этган». Дарҳақиқат, Улуғ Октябрь қуёши, буюк Лениннинг даҳоси барча халқларга эркин ҳаёт бағишлади, она-Ватанимизни нурафшон қилди, меҳнат, ижод, фанга жон-қон ва барака бағишлади. Ўзбекистонда тўнғич тиббиёт олий ўқув юртининг ташкил топиши бевосита В. И. Лениннинг номи билан чамбарчас боғланган.

1919 йилда Тошкентда В. И. Ленин декрети билан очилган Давлат дорилфунуни республикамизда фаннинг, жумладан, тиббиёт илмининг ривожланишида ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлди. Москва ва Ленинграддан келган профессорлар унинг медицина факультети (1919 йил 2 августда ташкил топган)нинг негизини ташкил қилдилар. Тошкентга профессорларнинг биринчи группаси: П. П. Ситковский (медицина факультетининг биринчи декани), Е. М. Шляхтин (гистолог), И. В. Рождественский (анатом), М. А. Захарченко (невропатолог), В. В. Васильевский (патофизиолог), И. И. Маркелов (фармаколог) ва бошлар келдилар.

— Давримизнинг ижодий ташаббускорлиги билан жипслашган бир гуруҳ ўқитувчилар ва врачлар, — деб ёзган эди ўз хотирасида ТошМИга асос солганлардан бири, машҳур терапевт олим М. И. Слоним, — дадил ҳаракат қилиб, ниҳоятда оғир бир шароитда олий тиббиёт мактабининг биринчи босқичини ташкил этдилар. Бу ҳаракат муваффақият билан якунланди...

Медицина факультетининг ташаббускор ва ташкилотчи коллективи оғир шароитда, қисқа вақт ичида стационар ва лекция аудиториялари, лабораториялар ва тиббиёт кутубхонасини очди. 1920 йилнинг кузида собиқ кадетлар корпусининг биносида биринчи қўнғироқ янгради. Шундай қилиб, Совет Шарқида тиббиёт илмининг кенг ривожланиш истиқболлари очиб берилди.

— Мен чекка ўлкалар масаласида ўртоқ Ленин билан бир неча бор гаплашганман, — деб ёзган эди доҳийнинг сафдошларидан бири Н. Нариманов, — Ҳар сафарги суҳбатда мен унинг қалби чекка ўлкаларда ходимлар тайёрлаш учунгина эмас, балки кўп миллионли Шарқ меҳнаткашлари оммасининг онги ва қалбига бевосита таъсир кўрсатиш учун намунали мактаб вужудга келтириш истаги билан тўлиб-тошганига тобора кўпроқ ишонардим...

Доҳий В. И. Ленин зиёсидан нур эмган, куч-қувватга тўлган ТошМИ тиббиёт соҳасида малакали ва етук кадрлар тайёрлашда ҳамда Ўрта Осиё республикаларида соғлиқни сақлашни юксалтиришда катта роль ўйнади. Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги С. Ҳ. Сирожиддинов Тошкент Давлат университетини «альма-матер», яъни «сут берувчи она» деб номлаган эди. Биз ҳам ТошМИни шундай деб атамоқчимиз. Институт ўзининг эллик йиллик фаолияти даврида йигирма мингга яқин малакали медик кадрларни «ўз сути» — илм-фан нури билан озиқлантириб, уларни мустақил ҳаётга узатган қаҳрамон онадир.

Қаҳрамон онанинг қаҳрамон фарзандлари ҳам бор... 1941 йилда Тошкент Давлат медицина институтини яхши баҳолар билан тамомлаган Носир Хўжаев Улуғ Ватан уруши бошланиши билан кўнгиллилар қаторида юрт ҳимоясига отланди. Даволаш факультетида медицинанинг ҳамма соҳаларини ўқиб-ўрганган йигит Оренбург шаҳри яқинидаги Саракдош қишлоғида Москва мудофаасига тайёрланаётган полкка кичик врач қилиб тайинланди. Кунлардан бирида кутилмаганда полк капитанининг тоби қочиб қолгани тўғрисида хабар келди. У кўричак бўлган экан. Қирқ чақирим йўл босиб, Оренбургдан жарроҳ олиб келингунча бемор ё бор, ё йўқ. Полк командири Носир Хўжаевни четга чақирди:

— Сен ҳам жарроҳлик қилганмисан?

Носир командирнинг мақсадини тушунди.

— Жарроҳлик қилмаган бўлсам ҳам тажрибада кўрганман!..

Носир Хўжаев институтда жарроҳликдан дарс берган устози Содиқ Алиевич Масумовнинг сўзларини эслади. «Бемор ҳар хил йўлларни қилиб кўриб, тузалмагач, жарроҳга келади. Дақиқалар ортида ҳаёт туради. Ўша дақиқани қўлдан бой бермай, тез, чаққон ҳаракат қилиш керак!».

Шу баҳона Носир Хўжаев медсанбатга жарроҳ этиб тайинланди. Кўп ўтмай, 115- ўқчи бригада сафида Москвани мудофаа қилишга киришиб кетди. «Ким илм билан, мен эса элимга жонбахш тиғим билан манфаат келтиришни ният қилганман», деб ўзига аҳд қилиб қўйган ТошМИнинг собиқ талабаси Носир Хўжаев ҳозир Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

Институт коллективи ўзининг ажойиб шогирдлари билан ҳақли равишда фахрланади. Собиқ талабалардан Ленин мукофоти лауреатлари Ё. Тўрақулов ва Р. Исломбековлар қалқонсимон без касалликларини даволаш борасида фанимиз ҳазинасига қимматли янгиликлар қўшдилар, уларнинг даволашдаги янги тажрибалари мамлакатимиздагина эмас, ҳатто чет элларда ҳам машҳур бўлиб кетди.

Академик А. Н. Крюков ва И. А. Кассирскийнинг шогирди, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси Акбар Асқаровнинг ҳаёти ва ижоди Ўзбекистонда тиббиёт фанининг юксалиши билан, ТошМИнинг таржимаи ҳоли билан чамбарчас боғланган. Профессор А. Асқаров юздан ортиқ илмий иш яратди. Латинча, ўзбекча, русча «Анатомия терминлари» унинг қаламига мансубдир. У медицинага доир кўплаб рисолаларнинг муҳаррири. Олим илмий-педагогик хизматлари эвазига икки марта Меҳнат Қизил Байроқ ордени ва Октябрь революцияси ордени билан мукофотланган.

— ТошМИнинг олимлари ўзларининг самарали илмий-тадқиқот ишлари билан мамлакатимизда тарқалган кўпгина эпидемик касалликларни таг-томири билан йўқотишда ажойиб маҳорат кўрсатдилар, — деди профессор биз билан суҳбатда, — халқимизнинг ҳалокатига сабаб бўлган безгак, чечак, вабо, ришта каби касалликлар бутунлай йўқотилди. Халқ ўртасида кенг профилактик чоралар ўтказилиши натижасида умумий касалликларнинг сони ҳам қисқарди. Халқимизнинг умри узайди, ўртача умр кўриш 70 ёшдан ошди. Бу соҳада ТошМИ устодлари Крюков, Боровский, Кассирский, Слоним, Исаев ва бошқалар халқимизнинг зўр ҳурматига сазовордирлар...

Институт профессори Ҳ. Зоҳидов ҳаяжонли бир воқеани тўлқинланиб гапириб берди. 1968 йил 18 ноябрь куни кеч соат 8 да Тошкент медицина институтининг юқумли касалликлар клиникасига Мирзачўл районидан ўлим талвасасидаги бир касални келтирдилар. Бу Тошкент халқ хўжалиги институтининг студенти Улманой Эргашева эди. Касалнинг ҳолини кўрган институт ректори, профессор М. Қориев врачларга: «Агар унинг ҳаётини сақлаб қолишнинг иложи бўлмаса ота-онаси етиб келгунча атиги бирор сутка тирик сақлаб туришларингизни илтимос қиламан, уларга хабар берганмиз», деди.

Сўнгги нафас олаётган Улманой тепасига битта қўнғироқ билан етиб келган терапевтлар Г. Зиёмхўжаева, А. Ҳасанов, А. Маҳмудов, невропатолог Л. Васковская, кўз врачи М. Муҳаммаджонова, гинеколог Н. Кабзан ва бўлим бошлиғи Р. Амосянцлар ҳозир бўлдилар. Текширишлар қизда юқумли жигар касали (Боткин касали) борлигини ва у тузатиб бўлмайдиган ҳолга ўтиб қолганини кўрсатди. Шошилинч кўрилган ҳамма чораларга қарамай, кечаси соат 12 да Эргашева вафот этди. Лекин етарли даражада кислород берилиши, қонга глюкоза ва қон зардоби юбориб турилиши натижасида ярим соатлик урунишдан сўнг Эргашеванинг юраги қайтадан ура бошлади. Афсуски, Улманойни яна икки суткага яқин ушлаб турдилар ва узоқ райондан етиб келган ота-онага ўз фарзандини ҳар қалай тирик кўриш насиб этди...

— Инсон ҳаётида шундай воқеалар бўладики, у ойлар ва йиллар ўтгандан кейин ҳам сира ёддан кўтарилмайди, деб ҳикоя қилади институт пойдеворини қурганлардан бири профессор Глеб Николаевич Терехов, — Қутлуғ айёмда ленинчи партия раҳбарлигида босиб ўтилган йўлга зўр ифтихор билан назар ташлайман. Бу билан мен Ўзбекистонда медицина фани ҳам тараққиёт чўққиларига кўтарилганлигини кўраман.

Ўттиз икки ёшида докторлик диссертациясини ёқлаган Жалол Мақсумов ҳам институт билан бирга ўсди. Олим ўз диссертациясида холецистографиянинг янги усулини яратиш билан бирга клиник диогностикага қимматли ҳисса қўшди. Ленин мукофоти лауреати, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, марҳум академик А. Н. Бакулевнинг таъбири билан айтганда, «Ж. Мақсумовнинг бу соҳадаги иши шубҳасиз совет илмий ва амалий медицинасининг улкан ютуғи бўлди». СССР Медицина фанлари академиясининг мухбир аъзоси, профессор Ж. Мақсумов ҳозир институт рентгенология ва медицина радиологияси кафедрасининг мудири сифатида катта тадқиқот ишларини олиб бориш билан бирга, малакали шогирдлар етиштиришга ҳам алоҳида эътибор беряпти.

Институт профессори Н. Мажидов жаҳон медицина адабиётида биринчи бўлиб бош мияда юз берувчи қатор патологик жараёнларнинг ўзига хос механизмлари ривожланишини «Бош мия сурункали фиброзланувчи лептоменингити» номли монографиясида кўрсатиб берди. Шу боисдан ҳам Болгария Халқ Республикаси Фанлар академияси бу монографияга юксак баҳо берди. Институтнинг собиқ талабаси, профессор А. Мансуровнинг жаҳон тиббиётида ўзига хос янгилик яратганини номи етти иқлимга машҳур бўлган бир ватандошимиз ҳам фахр ва ғурур билан тилга олганлигини шу қутлуғ юбилей тонгида айтиб ўтмоқчимиз.

Ўзининг олтин тўйини кенг нишонлаётган Меҳнат Қизил Байроқ орденли Тошкент медицина институтидан олган таассуротларимиз шу қадар кўпки, институтни йўргаклаб, вояга етказган ва айни замонда ўзлари ҳам кўпчиликка танилган шифокорларимизнинг ишлари шу қадар хилма-хилки, уларнинг ҳаммасини айтиб адо қилиш қийин.

Тиббиёт сирларини изчиллик билан уқтирган устозлар ва қадрдон бўлиб қолган илм даргоҳига ҳар бир шогирднинг қалбдан ташаккур айтмоғи табиий. **Яманлик йигит М. Мустафо хайрлашув дамларда ўз миннатдорчилигини шундай изҳор этган эди: «Мен ҳозирги замон медицинаси даражасида турган олий мактабда таълим олдим. Тошкент медицина институтининг ўқитувчиларини, уларнинг меҳрибонликларини умрбод эсдан чиқармайман. Биринчи марта қўлимга жарроҳлик тиғини тутқазган профессор С. Масумов раҳбарлик қилаётган клиника олимларига, айниқса, ҳурматим чексиздир».**

Меҳнат Қизил Байроқ орденли институтнинг қутлуғ тўйи ўзбек халқи, ўзбек медицина фани ва барча шифокорларининг байрамигина бўлиб қолмай, айни вақтда Ўрта Осиё республикалари, қолаверса, мамлакатимиздаги кўпгина медицина илмий муассасаларининг ҳам байрамидир. Сизга янги-янги ижодий муваффақиятлар тилаймиз, заҳматкаш ТошМИ коллективи!

А. ОҚИЛОВ,
О. УСМОНОВ,
М. МУҲСИМОВ.

ТУТАШ ҚАЛБЛАР

Совет — Ҳиндистон дўстлиги ойлиги

Мана уч кундирки, республикамизда Совет — Ҳиндистон дўстлиги ойлиги давом этяпти. Ўзбекистон ва Ҳиндистон халқлари жуда қадимдан яхши қўшничилик ва дўстона муносабатда бўлиб келганлар. Бундай алоқалар ҳар иккала халқда бир-бирларининг маданий ҳаётлари билан чуқурроқ танишиш иштиёқини туғдирган эди. Худди ана шу мақсадда совет жамоатчилигининг вакиллари, корхоналар, колхозлар, ўқув юртлари, маданий ва илмий муассасалар коллективларининг ташаббуси билан 1958 йилнинг 16 декабрида Тошкент шаҳри жамоатчилигининг йиғилишида Совет — Ҳиндистон маданий алоқалар жамиятининг Ўзбекистон бўлими тузилган эди. Бўлимнинг вазифаси халқларимиз ўртасидаги дўстона муносабатларни янада ривожлантириш, Ўзбекистон билан Ҳиндистон ўртасида тинчлик йўлида ҳар томонлама ҳамкорликни кенгайтиришдан иборат эди. Ўзбекистон бўлимининг тузилиши ўзбек совет жамоатчилигининг Ҳиндистон халқларининг турмуши ва маданиятига зўр қизиқиш билан қарашининг ифодаси бўлди.

Совет — Ҳиндистон маданий алоқалар Ўзбекистон бўлимининг ижроия комитети составига таниқли жамоат арбоблари, социалистик ишлаб чиқариш ва қишлоқ хўжалик илғорлари, фан, маданият ва санъат арбоблари, олий ўқув юртларининг ўқитувчилари кирдилар. Бўлим ишида кўпгина корхоналар, ижодий коллективлар, ўқув юртлари фаол иштирок этишяпти.

Ўзбекистон бўлими ташкил топгандан буён ўзбек жамоатчилигини ҳинд халқининг турмуши, маданияти ва тарихи билан таништиришда катта ишлар қилди. У Ҳиндистон миллий байрамларига бағишланган ўнлаб дўстлик кечалари ва йиғилишлар ўтказди, лекциялар, ҳинд кинофильмлари намойиши, кўргазмалар, ҳинд делегатлари, мутахассислари, жамоат ва давлат арбоблари билан учрашувлар ташкил этди.

Бўлим таниқли ҳинд ёзувчилари, шоирлари ва сиёсий арбобларининг юбилейларини кенг нишонлади. Ҳиндистон — Покистон халқининг буюк шоири Мирза Ғолиб вафотининг 100 йиллиги ўтказилди. Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Шарқшунослик институти Мирза Ғолибнинг ҳаёти ва фаолиятига бағишлаб илмий сессия уюштирди. Ўзбекистон бўлими Ўзбекистон дўстлик жамияти билан биргаликда Тошкент шаҳар вакилларининг тантанали йиғилишини ташкил этди. Бу тадбирларда ҳинд делегатлари иштирок этишди. Ҳиндистон халқлари миллий озодлик ҳаракатининг раҳбари Махатма Ганди туғилган куннинг 100 йиллиги ҳам кенг нишонланди.

Ҳиндистон халқлари ҳаётидаги тарихий саналарни байрам қилиш яхши анъанага айланиб қолди. Биз Ҳиндистон мустақиллиги куни ва Республика кунини ҳар йили нишонлаймиз. Ўзбекистон ва Панжоб штати дўстлиги куни ҳам ҳар йили ўтказилади.

Совет — Ҳиндистон маданий алоқалари Ўзбекистон бўлими республикамизга келувчи ҳинд халқининг вакиллари билан ҳам кенг кўламда ишлар олиб боряпти. Тошкент Декларацияси имзолангандан сўнг ва Тошкентда Шастри музейи очилганидан кейин ҳинд делегациялари тез-тез ташриф буюришмоқда. Биргина шу йилнинг ўзида Ўзбекистонимизга ўндан ортиқ ҳинд делегациялари келиб кетишди. Совет — Ҳиндистон дўстлиги ойлиги давом этаётган шу кунларда эса республикамизга келган ҳинд халқининг вакилларини халқимиз турмуши ва маданияти билан таништиришда Ўзбекистон бўлими катта роль ўйнамоқда. Бугунги кунда у дўстлик ойлигининг муваффақиятли ўтиши учун камарбасталик билан хизмат қилаётир. Совет ва Ҳиндистон халқлари ўртасидаги дўстлик кенгайсин ва мустаҳкамлана версин.

П. ЖОГОЛЬ,
Совет — Ҳиндистон маданий алоқалари Ўзбекистон бўлимининг масъул секретари.

ТИНЧЛИК МАНФААТИНИ КЎЗЛАБ

Бутун мамлакатимиз каби Ўзбекистонда ҳам Совет—Ҳиндистон дўстлиги ойлиги ўтказилмоқда. Бу ойлик СССР билан Ҳиндистон республикаси ўртасида тинчлик, дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисида тузилган шартномага бағишланган. Дўстлик ойлиги программасига мувофиқ, кечалар ва йиғилишлар, кинофестиваллар, виставкалар уюштирилади. Булар ҳар иккала давлат ўртасида доим мустаҳкамланиб бораётган алоқаларни акс эттиради.

В. И. Ленин номли Тошкент давлат университетининг шарқ факультетида ва Янгийўл районидаги Ленин номли колхозда йиғилишлар ғоят баланд руҳ билан ўтди. Шарқ факультети ва Ленин номли колхоз Совет — Ҳиндистон маданий алоқалар жамияти Ўзбекистон бўлимининг коллектив аъзоларидир. Йиғилишларда Ҳиндистон Миллий Конгресси партиясининг Бош секретари Генри Остин бошчилигидаги Ҳиндистон парламенти делегациясининг аъзолари, маданий алоқаларни ривожлантирувчи Ҳиндистон — Совет жамиятининг активлари қатнашдилар.

Совет — Ҳиндистон маданий алоқалари жамияти Ўзбекистон бўлими ижроия комитетининг 15 ноябрда ўтказилган тантанали мажлиси шу ойликка бағишланди. Мажлисда кенг жамоатчилик вакиллари ва Ҳиндистон делегациясининг аъзолари иштирок қилдилар.

Мажлис қатнашчилари маданий алоқаларни ривожлантирувчи Ҳиндистон — Совет жамияти миллий кенгашига табрик телеграммаси йўлладилар.

(ЎзТАГ).

ШАШКАДАН СССР ЧЕМПИОНАТИ

БАЙРОҚ КЎТАРИЛДИ

Шашка ўйинлари, умуман спорт мусобақаларига бағишланган тантаналарнинг кўпида иштирок этганман. Бироқ, кўёшли ўлкангиз пойтахтида халқаро шашка бўйича СССР чемпионати финал ўйинлари бошланиши менда кучлироқ таассурот қолдирди.

Санъат саройининг тошкентлик мухлислар билан кутилгандан зиёда тўлиши айниқса қувонарли бўлди. Ўтган якшанба куни бу ерда Совет Иттифоқи ва Ўзбекистон гимни садолари остида жаҳон чемпиони Андрис Андрейко чемпионат байроғини кўтарди. Мусобақа қатнашчиларини тошкентлик пионерлар муборакбод этишди.

Катта мусобақада ҳисоб очиш шарафига илк бор Андрейко муяссар бўлди. Андрис рақиби ригалик Залитис билан жангда қулай имкониятлардан фойдаланиб, дастлабки очкони қўлга киритди. Минсклик гроссмейстер А. Гантворг ленинградлик моҳир шашкачи В. Голосуев билан «жанг»да ҳужумкорликка куч бериб ғалаба қозонди. Учинчи бўлиб гроссмейстер В. Шеголев (Москва) В. Белогорицкий (Минск)дан устун келди. А. Могилянский (Ленинград) — В. Иванов; Л. Цинес (Харьков) — В. Агафонов (Москва) ўйинлари дуранг билан тугади.

Мусобақада иштирок этаётган Ўзбекистон вакиллари С. Давидов билан С. Гуляев ўйинида очколар тенг баҳам кўрилди.

Чемпионатнинг иккинчи турида Андрейко — Ивановни, Гантворг — Белогорцкийни, Цинес—Маншинни енгди. Ҳамшаҳарларимиз иккинчи турда М. Корохов (Одесса) ва Шеголев билан ўйнаб, учрашувни дуранг қилишди. Шундай қилиб, икки турдан кейин ҳозирча Андрейко билан Гантворг икки очко билан пешқадамлик қилиб туришибди.

И. КУПЕРМАН,
халқаро гроссмейстер, жаҳон экс-чемпиони.

ДУНЁ ХАРИТАСИ ОЛДИДА

ХИТОЙДАГИ ҲОЗИРГИ ВАЗИЯТ ТЎҒРИСИДА

ПАРИЖ. Франс пресс агентлигининг Пекиндан олиб берган хабарида айтиладики, ҳозир Хитойда «маданий революция кунларидан кейинги энг катта сиёсий мунозара» олиб борилмоқда. «Кичкина қизил китобча» — Мао Цзе-дун гапларидан иборат китобча Пекиндаги китоб дўконларининг жовонларидан аста-секин йўқ бўлиб кетди.

Пекиндаги кузатувчиларнинг айтишига қараганда, бунга мана шу китобча запаслари камайиб кетганлиги сабаб бўлгани йўқ. Балки шу китобчанинг мазмунига тааллуқли сиёсий қарор қабул қилинганлиги натижасида бу китобча йўқ бўлиб кетди. Кейинги вақтларда Хитойда «Мао Цзэ-дун таълимотининг ғалабалари» тўғрисида яна уқтириб гапирадиган бўлиб қолдилар. Лекин шу билан бирга, кўпгина кузатувчиларнинг айтишига қараганда, мана шу «қизил китобча» учун ўзи сўз боши ёзган маршал Линь Бяога нима бўлди экан, деган савол туғилмоқда, дейилади агентликнинг хабарида.

Пекиндаги кўпгина дипломатик доираларда, ҳатто Хитой ҳукуматига энг яқин турган кишилар орасида, Линь Бяо Хитойда аввалгидек «иккинчи киши» эканлигига тобора кўпроқ шубҳа туғилмоқда.

1969 йилдаги партия IX съездида қабул қилинган партия уставининг хитойча нашрини Пекиндаги китоб дўконларидан топиш тобора маҳол бўлиб қолмоқда. Шу уставда «Линь Бяо раис Маонинг ўрнида қолувчи киши» деб айтилган эди.

Худди шунингдек Линь Бяонинг «халқ уруши» деган брошюрасини топиш ҳам қийин бўлиб қолди. 1965 йилда нашр этилган шу брошюрада Линь Бяо «Маонинг қуролдош содиқ ўртоғи» дейилган эди. Маданий революциянинг «муҳим ҳужжатлари» деб номланган ва асосан маршалнинг нутқларидан иборат бўлиб, бундан бир йил аввал нашр қилинган тўпламни топиш ҳам қийин бўлиб қолди.

Яқин-яқин вақтларгача ҳам дўконларда Мао Цзе-дун портретлари билан ёнма-ён қилиб осиб қўйилган Линь Бяо портрети энди кўринмай қолди. Сўнгра Франс пресс агентлигининг хабарида айтиладики, маршал Линнинг номи икки ойдан кўпроқ вақтдан бери марказий матбуотда тилга олинмаётир. Раис Маонинг ўрнини олиши лозим бўлган киши дангал иккинчи ўринга суриб қўйилганлигини исботловчи янги бир далил шуки, Марказий Комитетнинг ойлик назарий журнали «Хунци»нинг кейинги сонида босилган бир мақолада «сектантчилик» танқид қилинган ҳамда «раис Мао ва раис ўринбосари Линь бошчилигида» деб сентябрь ойигача такрорланиб келган ибора ўрнига «раис Мао бошчилигидаги Марказий Комитет раҳбарлигида» деган ибора бир неча марта такрорланган. Бирлашган Миллатлар Ташкилотида Хитой Халқ Республикасининг ҳуқуқлари қайта тиклангандиги қайд этилган бошқа бир ҳужжатдан кейин босилган бу мақолада сектантчилик «бошқаларга душманлик кайфиятини туғдиради» деб уқтириб ўтилади. Шу муносабат билан «бу ёмон ҳолатни таг-томири билан йўқотиш» зарурлиги таъкидланади ва Хитой Компартиясининг тарихи «партия аъзоларининг бир группасини ўз томонига мойил қилишга ва иккинчи группасининг орасига нифоқ солишга, алоҳида тўда ташкил этиб, кичкина гуруҳ бўлиб бирлашишга уринган ва ташкилий сектантликдан бунинг учун фойдаланган ўзининг хато сиёсатини ўтказиб келган арбоблар ҳар доим бўлганлигини «кўрсатиб турибди», деб эслатиб ўтилади.

Тажрибали дипломатик кузатувчилар Хитойнинг сиёсат майдонидаги аҳволни кузатиб бориб, шу мақоланинг босилиб чиқиши маршал Линь Бяонинг ва армиядаги унинг иккита асосий ёрдамчиси бундан икки ойдан зиёдроқ аввал ижтимоий майдондан ғойиб бўлганлиги билан бир вақтга тўғри келганлигини қайд қилмоқдалар, дейилади Франс пресс агентлигининг хабарида.

Миллий кун муносабати билан ўтказиладиган байрамлар тўсатдан бекор қилингандан кейин октябрь ойидан бошлаб матбуот партиянинг ҳарбий кадрлари партия комитетларининг раҳбарлигидан кўрсатма олиб туриши ва партия комитетлари олдида мунтазам равишда ҳисоб бериб туриши керак деган кампанияни кучайтириб юборди ва анча узоқ вақтдан бери буни биринчи марта зўр бериб уқтирмоқда. Бу кампания ҳарбий раҳбарлар табақаси муҳим сиёсий ҳуқуқлардан маҳрум қилинаётир ва етакчи ўринларга граждан шахслар «қўйилаётганлигидан» дарак бераётир деган таассурот туғдирмоқда, дейилади Франс Пресс агентлигининг мазкур хабарида.

(ТАСС).

ХХР ДЕЛЕГАЦИЯСИ БМТГА КЕЛДИ

НЬЮ-ЙОРК, (ТАСС). Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг XXVI сессиясида қатнашиш учун Хитой Халқ Республикасининг делегацияси бу ерга келди. Делегацияга ХХР ташқи ишлар министрининг ўринбосари Цяо Гуань-Хуа бошчилик қилмоқда.

Ҳиндистон ҳукумати шарқий покистонлик қочоқлар аҳволини яхшилаш учун ҳамма чораларни кўрмоқда. Бошпана излаб Ҳиндистонга келган покистонликларнинг сони ҳозир 9 миллиондан ҳам ошиб кетди. Олти ярим милиондан зиёдроқ қочоқлар 950 лагерга жойлаштирилди. Қолганларнинг аҳволи эса жуда оғир. Суратда: Деҳли журналисти Рагҳу Рай. нинг «Бошпана излаб» тасвири.

ТАСС фотохроникаси.

ЎРТОҒИМИЗ ХОТИРАСИ

Республиканинг энг кекса журналистларидан бири, КПСС аъзоси, Бутуниттифоқ радиосининг Ўзбекистондаги мухбири Дмитрий Николаевич Протопопов бевақт орамиздан кетди.

Д. Н. Протопопов 1902 йилда Киевда туғилди. Унинг меҳнат фаолияти Москва шарқшунослик институтини тамомлаб чиққанидан кейин, 1925 йилдан бошланди, у ташқи ишлар халқ комиссарлигининг референти бўлиб ишлаш учун Ашхободга келди. Дмитрий Николаевич дипломатия иши билан етти йилдан кўпроқ вақт шуғулланди, чет эл шарқидаги мамлакатларга дипломатик курьер бўлиб борди, қўшни давлатлар билан яхши муносабатларни мустаҳкамлашга қаратилган бошқа бир қанча топшириқларни адо этди.

Д. Н. Протопопов 1932 йилдан бошлаб журналистика ишига ўтади. У «На зарубежном Востоке» журнали редакциясининг илмий ходими, «На историческом фронте» редакциясининг секретари, «Правда Востока» газетасининг ходими бўлиб ишлади.

1938 йилдан бошлаб Д. Н. Протопопов радио журналисти бўлиб қолади. У аввал республика радиосининг «Сўнгги ахборотлар» редакциясида, 1942 йил февралдан бошлаб то умрининг сўнгги кунларигача Бутуниттифоқ радиосининг Ўзбекистондаги мухбири бўлиб муттасил ишлаб келди.

Коммунист, жанговар журналист Дмитрий Николаевич ҳамиша республикада рўй бераётган воқеаларнинг ичида бўлди. Уни Ўзбекистон пахтакорлари ҳам, бинокорлари ҳам, металлурглари ва олимлари ҳам яхши билар эдилар. Д. Н. Протопоповнинг ёзган мақолалари доим юксак партиявийлиги, актуаллиги, бир мақсадга қаратилганлиги билан ажралиб турарди ва шу боисдан у республика меҳнаткашлари ўртасида чуқур ҳурматга сазовор бўлган эди.

Д. Н. Протопопов Тошкент шаҳар Советига депутат қилиб сайланди, узоқ йиллар мобайнида «Правда» газетаси Тошкент бўлими ҳузуридаги партия ташкилотига етакчилик қилди, республика журналистлар союзи правлениесининг аъзоси эди.

У ёш журналистларга зўр меҳрибонлик билан қарар, уларнинг ижодий ўсишига ёрдам берарди.

Д. Н. Протопопов катта хизматлари учун икки марта «Ҳурмат Белгиси» ордени билан, медаллар ва Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиқлари билан мукофотланган, шунингдек «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими» фахрий унвонини олишга сазовор бўлган эди.

Истеъдодли журналист, дилкаш дўстимиз, меҳрибон ва зийрак ўртоғимиз Дмитрий Николаевич Протопоповнинг хотираси қалбларимизда доимо сақланиб қолади.

Бир группа ўртоқлари.

БУГУНГИ ЧИЛИ

Латин Америкасининг мамлакатларидан бири Чилида халқ бирлиги кучларининг ҳукумати тузилганлигига атиги бир йил тўлди. Аммо шу қисқа вақт ичида президент Сальвадор Альенде бошлиқ халқ бирлиги ҳукумати оғир шароитда, машаққатли йўлни босиб ўтиб, мамлакатда жуда улкан прогрессив социал-иқтисодий ўзгаришларни амалга оширди. Бир йил мобайнида жорий этилган жиддий ўзгаришлар ва тадбирлар Чилининг бир ярим асрлик бутун тарихи давомида амалга оширилган ўзгаришларнинг энг йириги ва энг прогрессиви бўлди.

Чилида халқ бирлиги кучларининг ғалаба қилиши, дейилган эди КПСС XXIV съездида жуда муҳим воқеа бўлди. «Бу мамлакатда, деб таъкидлаган эди съездда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев, қитъанинг бутун тарихи мобайнида биринчи марта халқ конституцион йўл билан ўзи истаган ва ўзи ишонадиган ҳукуматни тузишга эришди».

Халқ бирлиги блоки раҳбарлигидаги Чили ҳукумати бир йил давомида мамлакатнинг иқтисодий мустақиллигини мустаҳкамлашда ва унинг ташқи сиёсий мавқеини кучайтиришда ҳам анчагина муваффақиятларга эришди. Чили халқи биринчи навбатда монополистлар, банкирлар ва катта ер эгалари, латифундистларнинг ҳукмронлигини қўпориб ташлаш йўлида жиддий қадам қўйди.

Маълумки, Чилининг христиан-демократик партияси бошчилигидаги собиқ ҳукумати халққа жуда оғир мерос қолдиргач эди. Мамлакат четдан 2,7 миллиард доллардан зиёдроқ қарздор бўлиб қолган эди. Чилининг бу йилги 1 миллиард 100 миллион доллар даромадининг 600 миллиони доллари ана шу қарзларни узиш учун сарфлашга тўғри келаяпти. Экономикадаги турғунлик, инфляция, ишсизлик каби иллатларни тугатиш, мамлакатни боши берк кўчадан олиб чиқиш янги халқ ҳукуматининг олдидаги энг зарур вазифа бўлиб қолган эди.

Сальвадор Альенде бошчилигидаги янги ҳукумат ҳокимият тепасига келган кунидан бошлабоқ халқ манфаатларини ифода этувчи программани амалга оширишга киришди.

Бу программа халқ оммасининг турмуш даражасини кўтаришни, экономикани ривожлантиришни, иқтисодий ва сиёсий мустақилликни мустаҳкамлашни кўзда тутар эди. Амалга оширилган прогрессив социал ўзгаришлардан бири чет эл капитали ва маҳаллий йирик хусусий корхоналар ва банклар ҳисобига давлат секторини кенгайтириш бўлди. Конституцияга биноан мамлакатнинг ер ости бойликлари давлат мулки ҳисобланди. Чили экономикасида жуда катта роль ўйнаган мис конлари национализация қилинди. Қазиб олинадиган мис бошқа маъданлар чет эл капиталистик бирлашмаларининг қўлида эди. Четга экспорт қилинадиган хом ашёнинг 80 процентини мис ташкил этар, шу билан бирга хом ашё жуда арзонга сотилар эди. Айниқса синтетик маҳсулотлар пайдо бўлиши муносабати билан Чилининг энг машҳур бўлган селитра саноатининг сиғиши натижасида, мамлакат фақат мисга қараб қолган эди. Мис кони саноати Чилининг асосий бойлиги бўлиб сўнгги вақтларгача «Анаконда» деб аталган йирик Америка концерни қўлида эди.

Чили экономикасида ҳал қилувчи роль ўйнаган мис саноатининг национализация қилиниши Халқ бирлиги ҳукуматининг жуда катта ютуғи бўлди. Ҳозирги кунда саноатнинг кўп соҳалари чунончи металлургия, селитра қазиб олиш, цемент ишлаб чиқариш ва кўпгина хусусий банклар давлат томонидан контроль қилиниб турибди. Илгари чет эл компаниялари қўлида бўлган йирик тўқимачилик фабрикалари, газ ва нефть маҳсулотларини сотиш, телефон линиялари, баъзи заводлар ва қатор корхоналар, умумий майдони 2 миллион гектардан зиёд бўлган мингларча помещчик мулклари мусодара қилиниб, давлат томонидан бошқарилмоқда.

Халқ бирлиги ҳукумати иш ҳақи ва пенсия таъминоти соҳасида прогрессив тадбирларни амалга оширди. Шунингдек, халқнинг турмуш даражасини ошириш мақсадида озиқ-овқат маҳсулотлари ва кенг истеъмол молларини кўплаб ишлаб чиқиш соҳасида жиддий чоралар кўрди. Минимал иш ҳақи 66 процентга ошди, натижада аҳолининг харид қуввати 30 процентга, истеъмолий қуввати 20 процентга ўсди. Мингларча уй-жойлар қуриш, шаҳарларни ободонлаштириш, ишсизликни тугатиш каби вазифаларни амалга ошириш кўзда тутилмоқда.

Халқ маорифи соҳасида ҳам муҳим тадбирлар жорий этилмоқда. Тайёрлов мактабларида ўринлар 18 процентга, бошланғич таълимда 3,4 процентга, ўрта таълимда 26,8 процентга кўпайтирилди. 1971 йилнинг охирига келиб 1800 та янги мактаб биноларини қуриб, ишга тушириш планлаштирилган. Университетларда ўринлар 62,8 процентга ўсиб, меҳнаткашларнинг фарзандлари учун, шунингдек катта ёшдаги ишчи ва хизматчилар учун ҳам университетлар эшиги очиб қўйилди.

Аҳолига медицина ёрдами кўрсатиш соҳасида ҳам кўпгина тадбирлар кўрилди. Ишчилар ва ишсизлар учун дори-дармонлар ва медицина хизмати текин қилиб қўйилди.

Чили халқи бу муваффақиятларга осонликча эришгани йўқ, албатта. Мамлакатдаги реакция билан кескин кураш жараёнида бу прогрессив режим амалга оширилди. 1970 йили 4 сентябрдан 4 ноябргача бўлган даврда, яъни Миллий Конгресс томонидан президентликка Сальвадор Альенденинг номзоди тасдиқланмаган вақтда реакция сўл кучларга қарши ҳужумни кучайтирди. Армия бош қўмондони генерал Шнейдер реакция қурбони бўлди. Аҳоли ўртасида ваҳима тарқатиш мақсадида террорчиликни авж олдирдилар, бомбалар портлатдилар. Аммо реакциянинг барча уринишлари барбод бўлди. Миллий Конгресс кўпчилик овоз билан президентликка Сальвадор Альенде номзодини тасдиқлади.

Шу йил 4 апрелда бўлиб ўтган муниципал сайловларда кўпчилик аҳоли ўз президентига ва ҳукуматига яна ишонч билдирди. Бу сайловда Халқ бирлиги блоки учун 50,86 процент овоз берди. Реакцион партиялар учун берилган овозлар 1970 йилдаги 34,9 процентдан 22,44 процентга тушиб кетди. Шундай қилиб, Сальвадор Альенде бошчилигидаги халқ бирлиги ҳукумати яна ғалаба қилиб ўз мавқеини мустаҳкамлаб олди. Чили Коммунистик партияси ўзининг бутун тарихи давомида оммани барча революцион, демократик ва прогрессив кучларни биргаликда ҳаракат қилиши руҳида тарбиялаб келди. У ўзининг авангардлик ролини бажариб, халқнинг сиёсий партиялари жипслигини мустаҳкамлашга эътибор бермоқда.

Бусиз мамлакатда сўл кучларнинг ғалабага эришиши мумкин эмас эди. Чили Коммунистик партиясининг тўғри тактикаси туфайли Чили социалистик партияси билан бирликни таъминлагани учун, ишчилар синфи ва барча меҳнаткашлар оммасининг манфаатлари йўлида тўғри сиёсат олиб борганлиги туфайли Халқ бирлиги блоки кучлари реакция устидан ғалаба қилди. Шундай қилиб Латин Америкасида намуна бўлган Чили халқ ҳукумати прогрессив ва мустақил социал-тараққиёт йўлидан ривожланиб бормоқда.

М. КАМОЛОВ,
тарих фанлари кандидати, доцент.

Редактор ўринбосари
Х. ЁДГОРОВ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 — МОСКВА. 17.55 — ТОШКЕНТ. Рус тилида: 18.00 — Мультфильм. 18.10 — «Ахборот». 18.25 — Илмий-техника тараққиёти учун. **Ўзбек тилида:** 18.55 — Ахборот. 19.10 — «Дилшод» халқ ашула ва рақс ансамблининг концерти. 20.00 — МОСКВА. 20.30 — ТОШКЕНТ. **Ўзбек тилида:** Дала ишлари кундалиги. 20.50 — Паролнинг ҳожати йўқ (бадиий фильмнинг 1- серияси). 22.00 — МОСКВА. 22.30 — ТОШКЕНТ. **Ўзбек тилида:** Ҳамза номли мукофот лауреатлари. **Собир АБДУЛЛА.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

11.30 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари. 17.20 — МОСКВА. 20.00 — ТОШКЕНТ. Телефильм. 20.30 — МОСКВА. 22.00 — ТОШКЕНТ. Ҳужжатли фильм. 23.30 — КВН.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 — ТОШКЕНТ. **Рус тилида:** Фильм — концерт. 20.40 — Халқаро шашка бўйича СССР биринчилиги. 21.00 — Реклама. 21.10 — Бир ёзда ўн қиш (бадиий фильм).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 17/XI да **Дилором,** 18/XI да **Чио-Чио-Сан.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 17/XI да **Бой ила хизматчи,** 20/XI да **Табассум ўғрилари.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 17/XI да **Лақма,** 18/XI да **Паранжи сирлари.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **РСФСР халқ артисти И. РУБАН** раҳбарлигидаги ўргатилган ёввойи ҳайвонлар иштирокида **МОСКВА ДАВЛАТ ЦИРКИ АРТИСТЛАРИНИНГ ХАЙРЛАШУВ ГАСТРОЛЛАРИ** (кеч соат 7 яримда; шанба кунлари кундуз соат 3 ва кеч 7 яримда; якшанба кунлари кундуз соат 12, 3 ва кеч 7 яримда бошланади).

КИНО

Асосий зарба (2 серия) — «ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «КЎКЧА», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Жиноят қидирув инспектори — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда), «СПУТНИК» (тоқ соатларда), НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Симон Боливар — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда), «ДРУЖБА» (тоқ соатларда), «МОСКВА» (кундуз соат 11.40, 3.20 минут, кеч 7 ва 9 да).

Қобулдаги миссия (2 серия) — ҲАМЗА номли, «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

Сен ёнимда бўлсанг — «СПУТНИК» (жуфт соатларда).

Қотилдан қасос — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда).

Бир дақиқалик сукунат — «ДРУЖБА» (жуфт соатларда).

Чермен — «МОСКВА» (кундуз соат 1 ярим ва 5 да).

ОБУНАЧИЛАР ДИҚҚАТИГА

«ХЛОПКОВОДСТВО»,
«ВЕСТНИК» СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОЙ НАУКИ»,
«УЧЕТ И ФИНАНСЫ В КОЛХОЗАХ И СОВХОЗАХ»,
«ЗЕМЛЕДЕЛИЕ»,
«САДОВОДСТВО»,
«СЕЛЬСКОЕ ХОЗЯЙСТВО ЗА РУБЕЖОМ»,
«ЖИВОТНОВОДСТВО»,
«СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННАЯ БИОЛОГИЯ»
«ГИДРОТЕХНИКА И МЕЛИОРАЦИЯ»,
«СЕЛЬСКИЙ МЕХАНИЗАТОР».

МАРКАЗИЙ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ЖУРНАЛЛАРИГА
ОБУНА ДАВОМ ЭТМОҚДА

Ўзбекистон ССР Алоқа министрлигининг «Союзпечать» бошқармаси.

СССР Министрлар Совети Телевидение ва радио эшиттириш бўйича Давлат комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Телевидение ва радио эшиттириш бўйича Давлат комитети Бутуниттифоқ радио ва телевидениесининг мухбири

Дмитрий Николаевич ПРОТОПОПОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдирадилар ва марҳумнинг оиласига таъзия изҳор қиладилар.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Биохимия институтининг коллективи институт профессори, биология фанлари доктори А. П. Иброҳимовга онаси

Аяжон ИБРОҲИМХУЖАЕВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси №26. Редактор — 336545. Редактор ўринбосарлари — 337914, 330683. Масъул секретарь — 334455. Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283. Партия турмуши — 333409. 337221. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331455. Халқаро ҳаёт — 337221. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 334780. Совет қурилиши — 333258. Қишлоқ хўжалиги — 337604. Адабиёт ва санъат — 332036. 331216. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451. Маҳаллий ахборот ва спорт — 331424. Оммавий ишлар ва хатлар — 332143. 333553. Иллюстрация — 334324. Стенографистка — 337343. Корректура — 337162. Эълонлар — 338142. Коммутатор — 330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257, 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ. Андижон — 48—85. Бухоро — 3—31—42. Қарши — 38—42. Нукус — 42—62. Самарқанд — 31—972. Термиз 54—01. Урганч — 34—55. Фарғона — 4-29-44. Гулистон — 22-09.

А. — 266. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС — 64697. Р. 14648.